

ROZHOVOR 1

Ahoj, ráda tě poznávám.

Děkuji, že jsi pro mně udělal čas.

Jsem Inessa a jak jsem už říkala, začínám psát diplomovou práci o recyklaci, o proměně umění v rámci klimatické krizi. Mé hlavní zaměření je na motivaci umělců, kteří se rozhodli používat ve své tvorbě odpad jako materiál. Chtěla bych pochopit jak klimatická krize ovlivňuje současné umění.

Nejprve bych vás chtěla informovat, že vše, co mi řeknete, bude anonymní a v práci nebudu používat vaše jméno. V případě, že byste chtěli rozhovor ukončit, můžete to udělat kdykoli chcete. Pokud byste si to kdykoliv rozmyslel/a, napište mi a já budu plně respektovat toto rozhodnutí a nahrávku vymažu.

Mohla bych rozhovor nahrávat? Jo klidně.

Dokud je to jasný tak bych přešla k otázkám a zeptám se jaké materiály používáš ve své tvorbě?

Jako různě.. v těch nejnovějších práci jsem používal hodně papíru jako pappmaché, že jsem vlastně zbíral kartony a ty jsem rozmácel ve vodě a teď jsem z nich dělal novou hmotu.. stejnou hmotu akorát v jiný podobě a k tomu jsem teď používal vlastně pro svoji bakalářku tak i předchozí práci molitan, který jsem našel na ulici anebo hlinu.. vlastně jak studuju nebo i před studiem, tak jsem vždycky měl fascinaci a byl takový koníček, že jsem sbíral materiály po městě po ulicích a tvořil jsem s toho, co se mi dostalo pod ruku pak jsem od toho trochu jsem se snažil dělat jiný věci ze sádry nebo tak, což nebylo moc recyklovaný a teď v posledním roce právě jsem se zase obrátil k těm materiálům, který se mi dostanou automaticky nějak, že nalezu. Jinak teď mě zajímá právě ten papír nebo hlína a hlinu jsem začal používat v sérii práci, která je hodně Science-specific a jde o to, že většinou tu hlinu, ze kterou teď pracuju, že ji hrabu přímo na tom místě a vlastně s ní tvořím s tou vodou, která je na tom místě jestli tam nějaká je anebo aspoň trávou nebo tak, že s toho to promíchám a vlastně se s toho pak dá docela dobře něco nachodit na konstrukce.

Aha a řekl bys nějaký důvod proč vybíráš ty materiály? Nějaký třeba finanční, nebo recyklační záměr.

Asi dřív to bylo víc ještě finančně a že mě to prostě bavilo najít věci, který pro jiný lidi odpad a já si do toho promítal nový použití, to mě vždycky fascinovalo na těch odpadcích a teď poslední dobou s tím papírem a s tou hlinou tak jsem si samozřejmě uvědomil nějaký dopady materiálu a i s tou samozřejmě krizi, tak všechno nějak. Jsem se obecně začal zajímat víc o hlinu, o pěstování zeleniny, keramikou a vlastně v tom všem hlína hraje velkou roli nebo v kompostu a tak jsem se rozhodl s ní víc pracovat, protože to je takový základní materiál..no a ten papír třeba nevím .. **takže ty v tom materiálu vidíš ten potencial, bereš to ne jako odpad...** no jako obecně vycházím z nějaký pozici, že říkám že člověk by měl co nejméně plýtvat a přehodnotit si svoje hodnoty:) na co je zvyklý a snažit se žít víc bez obalů a snažit se méně konzumovat a tak asi s toho vycházím a pak se mi to promítá i do toho umění.

To je super. no a je zřejmé, že to díla není to jen o estetické stránce, ale taky to vyjadřuje příběhy/myšlenku. Me by zajímalo Co tvá díla pro tebe samotného musí splňovat? Máš nějaké kritéria? Třeba použít co nejméně nových materiálu nebo jenom přírodní?

No záleží no, nemám to jako moc obecně, že nechci moc dělat hranice, abych pak byl neschopen dělat něco jiného, ale třeba v ty sérii s tou hlinou tak jsem si říkal, že chci pracovat s materiálem co tam najdu co je tam na místě a ve většině příkladech je to hlína. Anebo chci, aby to bylo nějak propojený s tím prostředím, abych to tam mohl i nechat, takže to nechci dělat něco z plastu, protože vím, že bych pak

musel přijít uklidit a nechci vyjádřit tady to, jsem spíš proti vycházení plastu do přírody a teď kdybych sam dělal něco z plastu v přírodě, tak bych ti vlastně zakřikl.

A když jsi měl nějaký návrh nebo hotovou práci tak s jakými reakcemi ses setkal ve svém okolí (např. mezi přáteli, ze strany učitelů)?

No určitě většinou žádné negativní, ale tím, že třeba v posledních pracích s papírem nebo s hlinou, která je prostě hnědá většinou, tak spouště lidi to připomíná hovno :) ale to neberu jako negativní a to je asi jediný co jsi pamatuju, že by přímo vyjádřili, ale většina mých známých mě v tom podpoří nebo mají podobný názor. Jestli to je kamarád z architektury, který se snaží stavět taky jako domy z recyklovaného materiálu nebo z hlíny nebo tak.. nebo lidi co prostě všechno sbírají, protože nechtějí vyhazovat a chtějí to recyklovat a využít znova a znova, nebo lidi, který si nekupují nové věci a chtějí ty věci co mají opravit takže neřekl bych, že jsem narazil na velkou kritiku, že pracuju taky s bordelem nebo tak.. **a třeba ze strany učitelů, říkali ti něco k tomu?** ne ani ne, zase to není jako v tech pracich to není tak velký téma, že to co dělám, že je to recyklovaný, to tak je, ale nesnažím se to nějak.. nepostavím svojí práci na tom...

no to je jasné a nemusíš to dělat, zajímá mě ten tvůj názor na to..

ja jsem teď studoval, nebo furt studuju na soše na umprumce a tak prostě celý ateliér docela řeší ekologie a klima krizi, takže tam je určite většina lidí jak ty žáci nebo profesori tak sdílejí tadyten směr zpracování..vlastně s toho taky vycházím žejo, mě trošku nakazili haha...

Zajímá tě jak ty vaši práci nebo obecně umění ovlivňuje tu společnost nebo lidi, anebo ti jde jen o to vlastní vyjádření? prostě dodělat tu práci/ diplomku..

Myslím, že to je těžký, protože většinou je těžký se dostat ze své bubliny a hlavně s tím uměním, takže nevím jak moc ovlivňuju lidi mimo bublinu. Jestli vystavuju svoje dílo někde ve škole nebo na malý výstavě, stejně většinou podle mě ovlivňuju tu bublinu, kterou bych tak jako tak ovlivnil, takže asi nemám zatím tak velký radius, nejsem moc známý, ale snad jo no, snad umění kritizuje, nebo se snaží být v dobrým, nechtějí moc plejtvat, chtějí recyklovat, je to na tom vidět, takže divákovi si to snad uvědomují, že lidi v uměleckém světě se snaží jít tady tou cestou...

Právě chci zkoumat i tuhle stranu diváků, jestli jim to mění svět nebo jejich pohled na věci aspon, jestli vidí v tom tu myšlenku.

Tak víš ten velký krok je ta výstava v rudolfinu, která je na to zaměřená, ale nevím jestli člověk to neví jestli to vycítí, ale to je to prostředí kde je spektrum těch diváků je velký, aby se to dostalo dál než já to osobně asi nedokážu říct, ale většina lidí, s kterými já se stýkám, nebo potkávám, tak se taky snaží nějak takovým způsobem než nějak kontradiktorně...

Mě třeba k výběru tohoto tématu inspiroval známý, který dělá strašně neeko umění a používá materiály třeba olovo, kupuje motory, velké akumulátory, ale třeba u vás na škole je to jinak, vy se snažíte to dělat nějak více s ohledem na prostředí.

Je to podle Vás náznak celkové proměny umění v důsledku klimatické krizi?

Jako doufám, já se trošku bojím, že ta snaha existuje už mnoho let v nějaký části lidí, vlastně od 60/70 let, ale nevím jak moc to pomohlo, nevím jak moc to dneska změnilo..nebo.. ale snad jo.. **obecně třeba se změnil preference ve výběru materiálů, nebo dřív dělali umění z plastu a teďka ten plast používají, aby upozornili na ten problém..** no mám pocit, že spoustu lidí dělá digitalní věci a říká, že nechtějí používat žádný materiál, ale nepřijde mi, že to digitální o dost eko.. taky souvisí se spoustou různých materiálů a tak.. možná horší než balení plastu, protože kvůli tomu musíš koupit

novou kameru nebo tak, ale samozřejmě snahu cítím spousta lidí, ale jak moc je zrealizovaná nebo vůbec zrealizovatelná.. jako v rámci možnosti no. Myslím, že to je spíš jako ve výsledku problém celého systému, že to je těžký ať už to dělat bez něj nebo nebyť nějak závislý na něm, asi těžší než před padesáti lety, nebo čtyřiceti...

Do jaké míry mají umělci možnost (vyjádřit se a) upozornit na klimatickou změnu? Nejde o to dělat nebo ne, to už víme, ale do jaké míry mají tu možnost?

U nás na umprumce rok a půl nebo dva roky zpátky jsme se snažili vytvořit takovou jako na avu ekobuňku a vycházelo to nejen z našeho ateliéru, ale taky tam bylo mnoho lidí i z jiných ateliéru, ale když jsme se pak chtěli bavit s každým ateliérem jestli o to vůbec má zájem tak většinou podle mě nás rozuměli špatně a mysleli, že jako na něj útočíme, že my jsme ty dobrý, který to teď chtějí řešit a myslíme si, že ten zbytek to neřeší, ale podle mě většina ateliéru to nějakým způsobem řeší a v každém oboru to nějak je, ale jsme měli problém s tou komunikací. My jsme se o tom chtěli bavit obecně co se na ty škole dá dělat proti tomuhle, ale nebylo to vůbec jednoduchý, spíš se ty lidi pak uzavřeli a že na něj vytáhneme něco jako že nejsou eko a my jo, což (ne)byla pravda, ale snažili jsme se a je tam určitý procento lidí, který se o to hodně snaží, tak jako na tom vyhořeli, protože je to těžký komunikovat v takovém množství a myslím, že rok to fungovalo dobře i měli jsme přednášky a tak o tom celým tématu a teď to zase není.. nevím, myslím si, že ten prostor tam určitě je, ale to jde pomalu. Je ten prostor pro každého se vyjádřit no a něco s tím dělat, ale ve velkým, kdyby tam měli vzniknout pravidla pro celou školu to je podle mě na delší dobu nebo nezvladnou reagovat tak rychle kvůli vedení nebo tak...

takže to jde spíše ze strany studentů než těch učitelů? Jo.

A jak jsi říkal, že jste měli přednášky, tak s cí iniciativy to bylo? Kdo je vedl? Jo no to bylo vlastně s iniciativy těch studentu, no. že se během semestru dá dohromady nějaká skupina lidí, která o to měla zájem to řešit a která pak taky organizovala ty přednášky a pokud jsme dostali prostor od školy, dostali přednáškový místnost, aby tam mohla konat, nevím asi peníze šly s katedry, to přesně nevím jak to fungovalo, ale určitě tam ta snaha byla a něco se dělo, bylo to super, ale právě to už teď taky není, teď jsou zase jiný problémy, který se řeší.

Proč myslíš ta škola, učitele a vedení to nechtějí řešit a nejak do toho nezasahují, nedělají ty přednášky oficiálně? Hm, myslím, že je spousta učitelů, který by to podpořili, ale to je dobrá otázka, proč to ani ze strany vedení nebo tak.. možná si každý profesor říká, že zpracovávat to téma ve svých projektech.. moda mají taky semestrální projekty s recyklovaným materiálem, dizajnéri nebo produktní design taky řeší budoucnost, nevím tramvaji nebo autobusy, soustředí na to, aby to fungovalo třeba solární energii nebo tak.. takže asi to v každým ateliéru nějak hraje roli...

Podle tebe by to mohlo znamenat, že to se řeší více v naší generaci studentů řekněme, než v ty generaci učitelů? že oni na ty odpady a prostředí mají jiný názor nebo pohled obecně? Nevím.. asi mají na druhý straně si myslí že to není přesně to co oni teď chtějí učit, už to mají vymyšlený, co budou učit, tak se jim tam nevejde.. nebo my jsme chtěli dělat, my jsme jim na začátku navrhli, že celý artsemestr bude probíhat nějakým jiným způsobem, v nějakým jiným formátu jakoby ekoformat. Takovým způsobem, že celá škola společně veřejnosti ukázala, že jim na tom záleží a že mám tady to téma a to právě bylo moc spontánní ze strany studentů, že najednou žádala něco takového, ale už byl začátek semestru a učitele už měli svůj rozvrh a svůj plán a projekt, takže nechtěli to řešit no. To by si pak musela

uvědomit a říct celá katedra. Může to jít ze strany studentů, ale musí se to pak komunikovat v dalším stupně a postupně se to musí dostat nahoru k rektorovi, který pak...nevím..

Ještě mě napadlo.. když jste měli ten návrh dělat eko artsemestr, měl k tomu někdo ze studentů nějaký odpor nebo negativní reakci, že to určitě dělat nechce, nechce se podřizovat?

Jo měli jsme to, my jsme jeden semestr řešili hodně klecový chovy a jako práva zvířat a samozřejmě to neměl každej nebo já jsem s ti měl trošku problém, že vlastně to řeším ve svém volném času a nechodím kvůli tomu na sochu, chodím do ty školy občas spíše ze zájmu se něco naučit, jak zpracovávat materiál nebo jak rozumět materiálu a ne sbírat podpisy, protože bych to radši dělal ve svém volném času no. Takovým smětem jsem vobčas měl pocit, že to řešejí až moc takovýchle věci a že na tu sochu nechodíme kvůli tomu a to vlastně převzalo až moc velkou roli v tom ateliéru, což na jedné straně je super, ale na druhé straně je to právě moc no. Asi jako profesor zas nemůžeš žáci tlačit až moc takovou etickou cestou nebo já nevím, že to ve výsledku je to na každým to.. že pak se stydí vlastně vytáhnout salám, že už je to moc.

Myslíš, že pokud to souvisí s nějakým trendem být eko, vegan a td, tak teď ve škole je to aktuální?

Třeba u nas v ateliéru už to teď není zas tak výrazný, ale proto, že se nam změnilo i to vedení, nebo se právě změnili ty vedoucí a právě na semestru tam byl nekdo nový, který se obecně zabývá víc ekologii, tak samozřejmě ten semestr byl hodně naplněný tady tou tematikou, takže těžko říct.. u nás se to teď hodně změnilo a furt se to nějak přetvářelo, takže tedka zase ta tematika je někde úplně jindy no.. já jsem teď vlastně rok nebyl prezenční ve škole, takže ani nevím jak moc funguje tady ta skupina řešení klima krizi, jestli to ještě dělají nebo ne, nevím... **přijde mi, že loni to bylo vidět jak to řeší studenti, třeba i ty plakáty na fasádě školy ukazovali co si o tom myslí...** no to jsme, to bylo částečně i s naším vedením no, nas hodně motivovalo, protože jsme řešili hodně zemědělství a tak.. a teď na to samozřejmě není tolik času nebo já nevím, ale myslím, že ekobuňka na avu je ještě dost aktivní... **mohl bys mi někoho doporučit? Poslal bys mi prosím nějaké kontakty na lidi? ...**

Ted mi nikdo nenapadá, ale mám spolužáka...David Střeleček... Jo dobře, děkuju.. no a chci se zeptat jak se vůbec během studia změnil tvůj pohled na odpad?

Že už tak jako střídám odpad no, že už nevezmu všechno, asi se trošku víc zaměřuju a už to má víc hlavu a patu než před pěti lety. **A jak vlastně probíhá ten proces výběru těch věcí toho odpadu?** Je to často taková hra s tou nahodou a taková intuitivní věc, jako nalézt materiál na ulici je vo štěstí a jestli to člověk hledá nebo náhodou najde na cestě domů... já jsem byl zimní semestr v Aténách, takže jsem byl v situaci ne moc výhodný co se týče.. abych jako sehnal materiál nebo tak... neměl jsem žádný auto, neznal jsem lidi s autem nebo tak.. nevěděl jsem kde jsou obchody s materiálem.. no tak se to vlastně podobně stalo na začátku studia, protože jsem původně z Německa a přestěhoval jsem se do Prahy rok před začátkem studia, tak jsem v ty době vlastně byl v podobný situaci, takže jsem měl větší zájem o věci, co jsem našel po ulicích a v Aténách právě jsem chtěl pracovat s něčím, co bych pak nejspíš mohl vzít do Prahy, tak jsem se rozhodnul právě dělat něco s látkou a našťestí ta cesta k ty škole skrz industriální čtvrti, kde je spousta malých továren nebo tam různě šli šaty, boty, oblečení, takže to bylo skvělá výhoda, že tam právě bylo spousta látek... takže dost často vůbec nemám vymyšlený dopředu a nevím co chci dělat a co k tomu potřebuju a tak, takže je tam takový efekt, že něco najdu a mám něco v hlavě, ale nemám to nějak vymyšlený a nemusím teď jako řešit tu materialitu, to je takový spíš organický proces

než plánovaný. No a tak tam vlastně začali vyrábět ten papír a tak jsem chtěl experimentovat a neměl jsem moc ty možnosti ject někam a koupit si tam sádru nebo tak..

Já jsem vlastně viděla tvou bakalářku, byla jsem na výstavě a je to super... to jsem rad, to jsou papírový.. není to moc poznat, ale na zemi byla takový žluto černý molitanový koberec... **jojo, a co s tím potom vlastně děláš?** haha nic, schovám to..někam no.. **já jsem si třeba všimla, že máte strašně moc těch materiálů i na chodbě. Využíváš to taky?** Jo částečně jo, teď od ty doby co jsem nebyl ve škole od minulého roku, tak zvládli... to byl jeden z bodů co se k pozitivnímu změnilo, že se začali třídit materiály odpadků, takže tam máme takovou stanici kam se má házet papír, kam dřevo, kam železo a lidi se na to pravidelně chodí podívat a hledají co by se jim mohlo chodit, no o je velký krok dopředu, že se to před tím vůbec neřešilo už se to změnilo... no a co já dělám s těma věcma.. zatím hodně skladuju... teď do budoucna vlastně jak jsem se zmínil, že pracuju s hlinou a tak ten můj proces ještě není dokonalý a hledám dále nějaký cesty, teď aktuálně jsem chtěl dělat věci s papíru, ale míchat moukou, protože jsem chtěl, aby se do ty struktury nastěhoval hmyz jako tak symbolicky, snažím se aby to dílo kam ho postavím ven, aby se dalo rozkládat, takže tam nedám železo nebo tak.. nebo se chci zabývat i tou hlinou pro modelování nebo stavení nebo pro keramiku, takže tam vlastně je spousta možností, se kterými se teď začínám zabývat víc. **To zní super..ještě jsem slyšela, že máte 3d tiskárnu a že přijímá plast a dělá z něj granule a pak zase tiskou něco nového.** To je super, to jsem ještě nevěděl, to je u nás ve škole? **Jojo, prý se to právě teď rozjíždí..** To je dobrá zpráva, v tom případě si taky můžu něco tisknout haha.

ROZHOVOR 2

Pokud je to jasný tak bych přešla k otázkám a zeptám se jaké materiály používáš ve své tvorbě?

Obecně? **Jojo, jaké jsi používala a proč? Možná nějakým materiálům dáváš přednost?**

Já nevím jestli to mám směřovat přímo k tomu tvému tématu anebo jak jsem to dělala dřív a jak se to změnilo?

jo, řekni mi i to jak to bylo dřív..

Dřív jsem pracovala víc asi s digitálními datama a s fotkou a s tiskem ty fotografie takže jakoby s papírem a s téma datama a pak jsem pracovala i s nějakými různými létačkami, který jsem pak zpracovávala a pak i s hlinou, drátama a sádrou a pak převážně už s látkama. **A co byly ty důvody k výběru těch materiálů? Třeba finanční na začátku.**

Myslím si, že každý nějak ovlivněný tím jaký na to má badžet nebo kolik do těch věci chce vrazit a to spíš i v závislosti i na ty výrobě, ale ten hlavní důvod je, že ty materiály jsou mi blízké.

A teď se to změnilo? Pracuješ s nějakým recyklačním záměrem?

Mě se to hlavně změnilo v nějakém jako objevu, že jsem chtěla přestat pracovat s něčím velkým a umělým, co se nerozloží a co se špatně uskládňuje, jsou toho pak plný skříně a prostě už dál s tím nechci pracovat.

A to jsou tvoje kritéria?

No až teď už to byly kritéria, bych řekla, že musím zpracovat materiály, který už vlastním a nechtěla jsem kupovat žádný další nebo i materiály, který jsem pozbírala u rodiny a tak.

Popiš mi prosím jak probíhá ten proces výběru již existujícího předmětu/věci

Takhle to úplně nefunguje, aspoň ne u mně. Já jsem věděla, že mám hromady látek, které mám doma a původně jsem si myslela, že konkrétně teda tu svojí diplomku budu dělat nějaké koláže a pak už jako díky tomu jak si říkala ty, že jsem si vybrala to kritérium nepořizovat další materiál, pak jsem si říkala, že zpracuju s těch látek. U mě to není obráceně, že vidím tu látku a ten druh toho materiálu a pak až se rozhodnu co s ním budu dělat. a co je teda tím zdrojem inspiraci? Ten zdroji inspiraci je nezávislý na tom materiálu.

Aha

S jakými reakcemi ve svém okolí (např. mezi přáteli, ze strany učitelů) jste se setkal/a?
Jako tématicky?

Spíš obecně. Byly některé z těchto reakcí negativní?

Ne já si myslím, že ani ne, ale si myslím, že takhle se o tom tématu využití materiálu nebavila, že jsem to řešila jen s vedoucím mojí práce a ona mi říkala, že jí to přijde fajn, že používám něco s čeho jsem si chtěla něco pro sebe ušit, ale nějak do hloubky jsme to neřešily.

Myslíš si, že ta škola a vedení to neřeší? Ne, ja si myslím, že hodně, u nas se to naopak řeší dost.. ono to je hrozně těžký, celý to výtvarný umění je o materiálech, o vytvoření nového materiálu, nebo zpracování něčeho, tak to může ty umělci hrozně paralyzovat nebo i mě to trochu paralyzovalo, ja se často podivím nad tím, ted jsem se dívala moje bývalý spolužáky z Holandska, jedna slečna udělala ze 700 kilo mouky nějaký dílo a pro mě to je úplně nepochopitelný, že ten člověk nepracuje s nějakým svědomím o tom materiálu, ale konkrétně u nás v tom ateliéru sochařství se to řeší hodně, že to je téma a ten ateliér je poslední dobou takový hodně aktivisticky zaměřený a ta práce s tím, že se ty věci recyklují to určitě téma je.

Z předchozích rozhovoru jsem dozvěděla, že studenty to řeší a chtějí to řešit i víc, ale vedení nějak do toho nezasahují, nedělají to oficiálně?

U mě je důležitý říct, že jsem poslední rok a půl v tom ateliéru nebyla, takže o tom vedení zas tak velký přehled nemám, spíš jenom zvenčí, to je možná lepší se zeptat někoho, kdo je aktivní student než diplomantů, v tom posledním se to moc neřeší, probírali tam stávky za klima a tak, ale já jsem to tak brala, že ta debata o těch materiálech je na místě a myslím si, že tam i proběhla, když jsem tam v tom ateliéru byla na konzultaci, ale já ti můžu dát kontakt na jednu studentku, spolužačku.

Dobře, a mě taky zajímá jak to bylo i dříve třeba když jsi byla v prvním/druhém ročníku a jestli to souvisí s nějakým trendem?

Myslím si,že určitě, mně přijde, že se to dřív neřešilo vůbec, že vůbec to nebylo téma. Ani já jsem nepracovala s tím, že vytvářím novy věci a jaký to má dopad ekologický a teď se třeba otevřela, je taková část ve škole, kde je skladiště a teď se s toho udělalo asi UMPRUM TRASH a na FB je skupina a lidi tam dávají různý materiály, který už nespotebují a nabízejí je dalším lidem ke zpracování, takže aspoň tenhle posun tam byl, ale na ty škole se obecně řešili mnohem horší věci než kolik materiálu my spotřebujem, ale to že třeba nikdo správně nerecykloval do kontejneru, který byly na chodbách, to jsem řešili třeba půl roku, ale pro mě teda se to řešilo víc než to že my vytváříme nějaký materiál.

A to jak si říkala, že se to vůbec neřešilo, to bylo třeba 3-5 let zpátky? No zhruba tak, myslím že posledních dva roky se zvedla vlna toho aktivismu okolo toho globálního oteplování a klima změn a spolu s tím to přišlo.

Myslíš že to je trend ve škole, aktuální téma nebo opravdové názory studentu?

Já jsem třeba slyšela takovou historku, že ateliér Liběna Rochový vůbec nehleděl na ekologii a ta tohle téma a někdo z ty komise je už vypíchnul, jak se to v tom odráží v 2019 a ta ekologie tam prostě nikde není a to je důležitý u ty mody. Ja si víc myslím, že to je odpovědnost než trend a jestli to ještě není trend, tak si myslím, že by to měl být trend nebo povinnost skoro. Nedá se to říct plošně, v některých ateliérech to vychází od těch vedoucích, v nekterých vůbec.

ze studentů nějaký odpor nebo negativní reakci, že to určitě dělat nechce, nechce se podřizovat?

Jo jakože si říkají že to nebudou dělat z recyklovaného? no ja si uplne nejsem jistá, ale na takových designu produktů nebo na takových věcích ve škole, že klidně by se to mohlo stát.

Když jsem byla v budově školy, tak jsem si všimla, že máte hodně materiálu i na chodbě. Využíváš to taky?

Jestli jsem si vzala neco z chodby? Já jsem si třeba půjčovala věci a pak jsem je vrátila, že jsem potřebovala kulatou desku, kterou používali jako stůl v ateliéru a pak jsem je tam zase odnesla zpátky, nebo nějaký nohy taky od stolu, takový kvádry. Nevím jak to přesně funguje, většinou lidi mají ty věci popsany, jako zápůjčka to tak vždycky šlo no. nebo jsem si to nechala, pokud to ten člověk nechtěl.

a co s tím potom vlastně děláš s tou prací obecně? ja jsem dělala takový velký polštáře na sezení, tak ty zůstali u babičky, jsou to prostě polystyrenový polštář z polystyrenových kuliček, tak teď přemýšlím jestli to nespacuju to ještě v nějaký polštářky pro děti[00:18:24]

Nebo je to takový, že pak ty věci uhnívají, je to strašně smutný, že produkuješ materiál, který pak leží no. Třa zbytek toho polystyrenu jsem poslala dál někomu ze školy, kdo to opravdu bude potřebovat.

Zajímá tě jak obecně umění ovlivňuje svět/společnost? Právě chci zkoumat i stranu diváků, jestli to mění jejich pohled na věci/odpady, jestli vidí v tom souvislost s klima krizi nebo.

Já si myslím, že ten hlavní vliv je spíš ten aktivistický, asi se to může nějak v tom umění projevit, ale to jsou dvě věci. Že to umění je o tom něco vytvářet a o nějakém jiném pohledu na věc a nemusí to být nutně spjatý s nějakým poučením.. já si myslím, že u toho grafického designu nebo na tom artsemestru je spousta věcí u kterých to může být praktický, nějaký jakoby recyklační rozpadající se lahve, že to je prostě jiný oborově než to výtvarný umění je o nějaký svobodě ty myšlenky a propojení něčeho vizuálního. Nemyslím si, že a priori výtvarný umění by mělo být aktivistický.

Do jaký míry mají umělci možnost (vyjádřit se a) upozornit na klimatickou změnu? Vlastní vyjádření nebo aktivismus..

Ten aktivismus neprobíhá v tech uměleckých dílech, co se týká tech uměleckých ateliéru, tak jsem je tam moc neviděla, ale v soukromých životech jo a s tou školou se to prolíná tak, že tak probíhá diskuze o těch věcech. **Jak to probíhá?**

Měli jsme každý týden ateliérový setkání nebo dvě ateliérový setkání, na kterých se ty věci prostě řeší. Já si myslím, že byly i nějaký přednášky o klimatických změnách, že právě tak byla jedna aktivistická skupina, která tam vznikla, a která tam pořádá tyhle věci, ale já vopravdě o tom nemám takový přehled, byla jsem na stáží, ale vlastně ta škola dává těmhle věcem zázemí i ty vedoucí to podporovali v tom ateliéru tu diskuzi. Ta ateliérová schůzka já nevím jestli víš jak to funguje, tak se prostě lidi sejdou a diskutuje se nad různými tématy nebo nad tím co budou dělat.

Stejně to jde z iniciativy studentů než od vedení? Asi jo, já mám pocit, že u Edity Jiřapkové, ta taky dávala impulzu k takovým tématům, já teď nechci aby to tam bylo, ... ona má podle mě les a i v tom lese dělá nějaký akce, já ti můžu poslat odkaz potom.

a to je vedoucí ty sochy a tu ty věci zajímají.

A vam se to vedení mění každý semestr nebo ročně? Ne, tak to ne, to vedení je tam stálý několik let, jenom teď tam probíhaly nějaký změny, já vím, že Dominik nějak nebyl nevím jestli rok nebo semestr a potom Edit odešla nevím jestli kvůli osobním věcem nebo se prostřídali, ale Tomáš..., který hodně iniciuje, a ten ateliér právě v tu chvíli působil tak jako že se tam baví o něčem jiném než o ekologii a ten Tomáš tam právě hodně řeší pěstování plodin a farmaře a nějaký projekt o tom že se na začátku roku podpoří nějaký farmář nějakou částkou a pak celý rok ty od něj dostáváš krabici, bedýnku s plodinama, to je třeba zajímavý, ale to už není moc o těch materiálech[00:26:10]

Takže je nějak aktuální téma a během semestru se to řeší? Jo-

A ekologie a klima změna se řeší posledních pár let jsi říkala a teď se to řeší méně? jestli je nějaký nový téma,

Já popravdě nevím, protože jsme už strašně dlouho neměli schůzku zhruba od toho března a nějakou hromadnou, větší. A vzhledem k tomu, že jsem teď skončila, tak už ani na ty schůzky nechodím, tak nevím jaký oni tam řeší téma, ale myslím si, že se to trochu upozadilo tou covidovou vlnou. Nemyslím si, že se to přestalo řešit jenom jako aktuální téma, spíš teď je to takový formální jak se co udělá, jestli bude škola jestli nebude, spíš se neřeší žádná témata než covid, na to asi nezbývá moc prostor.

To mi už několik studentů řeklo, že nezbývá prostor ve studiu.

A s kým si ještě mluvila? **Přesně ti to neřeknu asi jména, někdo ze sochy a pak ještě z malby mám známýho a všichni odkazují na sochu, že ta to řeší nejvíc ze všech.**

Já jsem takový blbý adept, nevím kdo ti mě doporučil.

Jak to změnilo Váš pohled na odpad? A jak vlastně probíhá ten proces výběru těch věcí toho odpadu?

ani zas tak, ani se mi nezměnil ten pohled na odpad, jako snažím se ho eliminovat a dál pracovat, já jsem od začátku pracovala s tím co jsem našla, jestli se to dá považovat za odpad, já jsem třeba sbírala různě postavený desky dřevěný nějaký rozebraného nábytku a pak jsem s toho stavěla v jiným[00:30:07] nevím jestli bych tomu říkala odpad, tak jsou to vyhozený věci, ale beru to spíš jako práci s nějakým nalezeným materiálem. Odpad pro mě je už něco co je v popelnici, ale vlastně ty věci byly u popelnic haha já nevím, **takže vidíš v těch věcech potenciál?** asi tak. **A pak se to stává odpadem?** asi nikdy to pro mě není odpad, já nevím, asi není, ne vždycky, ale většinou s ty věci, z toho materiálu se dá pracovat dál. Takže to je nekonečný? Podstatě jo, taky je to v závislosti na tom materiálu a tak, ale trochu je to takový nekonečný, samozřejmě je důležitý to odhodlání tu věc třeba rozebrat a dal s ní dělat, to takový nejtěžší-

K výběru tohoto tématu mě inspiroval známý, který pro svou práci používá nové materiály třeba olovo, kupuje motory, velké akumulátory, tak jsem si myslela, že v prostředí umělců se o to moc nezajímají, a když jsem to začala zkoumat, tak jsem zjistila, že to tak není, i u vás na škole vy se snažíte to dělat nějak více s ohledem na prostředí. Je to podle tebe nznak celkové proměny umění v důsledku klimatické krizi? [00:33:19] ja si myslím, že obecně je to proměna vnímání díky klima změnám, ale třeba u některých lidí tenhle přístup k těm věcem může být

odjakživa. Já nevím tak třeba už od 70. let kdy Jirka Kovanda říkal, že jezdí na výstavy s kufříčkem různých věcí a pak je složí a použije někde jinde na něco jinýho, že to nemusí být nutně spjatý s tou krizí, ale třeba i s nějakou finanční stránkou těch umělců. V Čechách obecně pracování s malými věcmi je takový trend daný prostě okolnostma, takže až po roce 1989 všichni mohli začít pracovat s hodně materiálu s velkýma věcmi.

Zajímá tě jak obecně umění ovlivňuje svět/společnost nebo ti jde jen o to vlastní vyjádření? Právě chci zkoumat i stranu diváků, jestli to mění jejich pohled na věci/odpady, jestli vidí v tom souvislostí s klima krizí nebo ... Dokáže proměnit umění ten svět diváků?

Já si myslím, že dokáže proměnit jen jde o lidi, kterých to zajímá a těch je hrstka, asi to neovlivní celou společnost, ale určitou část určitě jo.

Třeba aspoň ten pohled na odpad, protože umělci nevidí odpad, ale materiál, který má potenciál a dá se s toho něco vytvořit, použít znovu, recyklovat.

To asi tak je nebo si myslím, že to tak funguje. Já nevím kde je ta hranice. Třa jdou na nějakou výstavu a tam vidí nějaký materiál a jak oni poznají, že to je něco recyklovaného, ty věci nemusejí to o sobě říkat, jak to ty lidi má ovlivnit, když si to třeba neuvědomí.

Tak snad si toho vnímají víc než dříve. Asi jo, já nevím, tak všichni najednou začínají dělat jakoby krásný second handy a ten trend je prostě obnovovat ty věci a dávat jim jako další život a tak je to prostě napříč tou společností, teda doufám.

Ty ses přímo nesetkala se studeny, který to nějaký odpor nebo negativní reakci, že to určitě dělat nechce, nechce se podřizovat? Já jsem se s nikým takovým napřímo nesetkala a ty jo? jojo.....

Tak to je úlet, já nikoho takového neznám, ne, já nevím, to prostě všichni si musí být svědomitý, jakože když pracuji s nějakým materiálem, tak musejí prostě jako pracovat i s nějakým dopadem toho materiálu. Vlastně je mi líto jaký množství toho materiálu si nakoupila a pracovala jsem s nim a říkám si, že bývala jsem to měla udělat jinak no.

ROZHOVOR 3

Pokud je to jasný tak bych přešla k otázkám a zeptám se jaké materiály používáš ve své tvorbě?

Já to ideologicky jako nezaměřuju, dřív vymyslím nějaký koncept, o čem chci mluvit a ty materiály potom musí tomu odpovídat tomu konceptu. Já vím, že jsou umělci, který to strašně řeší, to téma je jako přítomný mezi našimi studenty, jaký materiály je odpovědné, vlastně ten samý přístup, ta sama logika jak v etickém konsumerismu, třídění odpadů a tak. Tak tohle je mezi nami studenty, který citliveji koukají na tématy enviro problémy, ale já obecně mám problém s tím přístupem, jak mám s tím etickým konsumetismem, tak i s etickým konsumerismem uměleckých materiálů, že to neřeší problém systémově a vlastně mě to nestačí, můžu být uzkostna kolem toho kolik konzumuju i jako umělec ještě víc, že jen to, že produkuju nějaký umění, který bytostně není důležitý jako pro přežití, jen tohle je úzkostná myšlenka, jako jestli to dopustím a jestli to konvenčně to dopustím trošku, že budu etický to konzumovat, tak podle mě to je nedostačující, že systémově bysme měli řešit obecně, mě se nelíbí přístup, že je kladen na mojí individuální zodpovědnost a ne na úrovni vlády, státu, který jakoby se nezaměří na dlouhodobý šetření, a ekonomika, která je postavena na růstu obecně tak to je obecně velký problém a já nesouhlasím s tím, že budu klást na sebe odpovědnost jako individuum a obecně jsem citlivější, od ty doby jsem součástí

veřejných diskuzí kolem enviro problémů. Tak víc řeším, že nechci používat moc chemických látek, že ta představa, že to potom vyhodím a je to toxický vyložené jsou některé lepidla a látky, já se snažím to nepoužívat, ale dál do toho nechci jít.

Pracuju hodně jako s papírmache a taková kaše v různých odstínech a taky kov, ještě používám zeminu, ale to jsou nejčastější materiály. Potom jsme dělali performanse a pak už používáme nějaký kostýmy z recyklovaných materiálů dost často a obecně používám málo materiálů.

Jaké byly tvoje hlavní důvody v této době? rozvah finančních? Pracuješ s nějakým recyklačním záměrem nebo s důvodu etického uvažování?

Já se nebojím vyhazovat ty věci, protože já odmítám jít tímhle směrem, že eticky budu řešit co můžu kupovat co nemůžu. Tím pádem bych měla přehodnotit celý život a i tak mám úzkost s toho celého, abych ideálně jela bydlet někam do vesnici, aby náklady byly nejnižší. Jestli už dělám umění tak já odmítám klast tyhle ty etický otázky, že si nemůžu koupit plast, že to je neeticky, vycházím s toho co já chci říct s tím materiálem, víc do celkového konceptu, co mi to připomíná, nebo co ten materiál může říct, než to jak moc toxický, ale říkám, že nekupuju ty toxický laky. Když jsem začala o tom přemýšlet, mě se nelíbila ta představa, že ten lak bychodím, vyložené tam je i napsané, že on škodí žp. To mě nějak ovlivňuje, ale nechci úplně dogmaticky jít do toho, že budu dělit ty materiály do těch které jsou etický/neetický, je to strašně sporná pro mě kategorie, můžeš se kvůli tomu hádat co je a ne eticky v našem světě.

Kritéria práci/výsledku/navrhu.

Jo je takový obecný kriterium, že obecně se snažím recyklovat různé věci, který používám. Takový celkový princip, že jsem už několikrát používala jednu z velkých soch na portfolio, taky součástí konceptu, že obě ty sochy mluvili o mojí enviro uzkości, tak se vlastně chodily i k dalším projektem jako pokračování pocitů, který nezmizí.

... jak míň konzumovat, na jaký urovni o tom přemýšlím, jak míň kupovat nových materiálů a použít co mám. Ale to nestavím jakoby dogmaticky, protože nevěřím, že to vyřeší pocit viny nebo úzkostí a taky nevěřím, že by to systémově vyřešilo, že bych řekla co je etický způsob tvorby a co ne.

Dalších takový principy nemám, občas se snažím recyklovat nejen materiály a i sami objekty, který vytvářím, ale to není na prvním místě když se to chodí tak to udělám.

Chtěla jsem říct, když jsem se dívala na tvoje portfolio, je to moc krásné, obzvlášť ty těhotný ženy.. mohla bys mi popsat prosím jak probíhá ten proces výběru/hledání materiálu nebo hotového předmětu?

Je to obecně zajímavé téma, protože ten materiál není neutrální, pro mě docela těžký se rozhodnout z jakého materiálu budu něco dělat, ale potom když něco vyzkoušíš a něco ti funguje, tak začneš přes ty projekty budovat vztah k těm materiálům a už to začíná znamenat víc a víc přes ty projekty. S tím papírmaše jsem začala tak, že s tím že je jakoby stavěcí materiál, který něco drží. Chtěla jsem to používat jako stěny, na který by se přidaly další vrstvy jiného materiálu, to mělo být zemina, a v rámci těch projektů a zkoušek jsem vyzkoušela ten papírmaše z různého papíru a to bylo vidět, mě se docela líbil ten vzor a vlastně co to připomíná, tak jsem s tím začala víc pracovat a potom v rámci toho procesu jsem rozhodla, že nebudu zakrývat ten papírmaše na tom velkém objektu, tak jsem to nechala, ale vlastně potom už něco takového jako ta uzkost, která není lehce popsatelná a i ten objekt není jasný

definovatelný co to je za objekt a ten materiál může připomínat i nějaký jiný i hnusný věci, tak ta symbolika mi byla blízká a pracuju s tím i na jiných projektech a vytvářím takový hučí různých významů.

A ten papír si našla kde?

Na ten velkém objektu na ty jeskyni je s různých zkoušek, s kartonů, s papírových ubrusů, s toaletního papíru. Ale u nas na škole je taková problematická místnost, která se jmenuje zadní vchod a je zamčený a otevírá se jen pro účely, když převáží se nějaký umělecký díla do školy ne přes hlavní vchod, ale přes zadní, ale jinak tam škola vyhazuje svoje materiálové odpadky, s různých projektů a designerský modely a sochařský a malířský, cokoliv. Potom škola zaplatí nějakou službu, která přijede jednou za měsíc a vyklidí to, což by bylo taky docela velký téma pro diskutování o recyklování toho materiálu, tak tam některé lidi a samozřejmě i občas já půjdeme se podívat co tam je a můžeš najít co se chodí a já jsem tam vzala ty kartony, kterých je tam spousta a potom jsem zkusila vzít používaný ubrusy. Proč bych měla něco znovu kupovat když něco tam je a dá se s tím pracovat a já bych byla i pro to aby byl nějaký centrum měny materiálů, nebo kde můžeš něco najít. My máme FB skupinu materiál za odvoz, což je dobrý, lidi tam postují věci co nepotřebují a můžeš si odnést, ale jinak ideově jsem neřekla, že to bude jen z nekupovaného papíru, který najdu někdy, můžu to primovat, že třeba toaletní papír recyklovaný, ale myslím si, že to není dostatečný.

Nějaký pocit s tím materiálem třeba jsem nedávno zkoušela strašně toxický materiál a jsem si říkala, že to je jedno, protože naše civilizace je systemově toxická a já nezachráním tím, že budu používat nebo nebudu, ale ten pocit s toho jsem měla špatný, tak s toho místního pocitu, jak třeba nejím maso a vím že to není dostatečný, aby to změnilo, ale dělám to s toho pocitu že nemůžu jíst. Je tam přirozený vztah s tím materiálem, je příjemný s tím materiálem pracovat a nebolí s toho kůže, tak to nějaký důležitý aspekty, který intuitivně mám vnitřní návod, ale dogmatický k tomu.. vím, že když budu k nějakým účelům budu potřebovat nějaký toxický silný lepidlo, tak to určitě použiju, je to složité definovat co budu používat a co ne, já to tak nedělám.

S jakými reakcemi ve svém okolí (např. mezi přáteli, ze strany učitelů) jste se setkal/a? Ohledně těch materiálů.

U nás třeba u těch obhajob projektu s tou komisi, která se skládá z různých umělců učitelů ze školy, tak vlastně materiály se často neprobírá, nejde o to, my často mluvíme o konceptu, co ses chtěl říct v tom projektu, jestli to je vidět, jestli to je dost otevřeně, aby to bylo dost živý... třeba lidi na soše jsou hodně citlivý na materiály, který používají a můžou o tom mluvit hodně, ale pro ostatní lidi třeba kurátory, který tam budou v ty komisi vůbec tam nehraje tu roli. Tím, že já se zabývám tou ekologií ve svých projektech, tak často se potkávám s negativní reakci, protože to se předpokládá za politický umění, což se potom rozdělí umělci a kurátory a polyhistorický, který jsou vlastně pro to, že umění by mělo být angažovaný, a potom jsou který říkají že umění by mělo být svobodný a blabla. Takže často se potýkám s těmi to reakcema, musím vysvětlovat proč to dělám a tak. Moje klauzury se probírají spíš jako politický umění než materiály no.

Řekla bys že tvoje umění se dá počítat za aktivismus?

Já to tak neberu, ale podle některých umělců to je aktivismus. Záleží jak se na to koukáš, ale podle některých umělců to není dost otevřený různým interpretacím a dost jasně řečená moje pozice, co chci

říct a pro ostatní může vypadat, že je nutím nějakou zprávu tím ostatním jako svůj, což jakoby je rys politického umění no, ale potom jsou dost komplikovaný ty diskuse.

Ta negativní reakce je spíš od studentů nebo učitelů?

Ne, od učitelů určitě.

Proč myslíš učitele a vedení to nechtějí řešit tu ekologii a materialitu a nějak do toho nezasahují?

To má určitý historický důvody i s vyvojem umění, který už posledních 100 let strašně souvisí s modernismem, avantgardy byli angažovaný, byl vyloženě politický, no tak vlastně avantgarda a celá i komunistická revoluce a potom i ruský avantgardy, který vyloženě chtěli změnit svět politický přes umění, a potom avantgardisté v Evropě a td. Jak to celý byl výhledem s postmodernou a vlastně i současné době s pohledu současného umění prostě nepovedený ideologický projekt, prostě narazili na určitý limity, to umění, velký limity toho jak může změnit svět umění. Přiznání ty limity jsou úplně jednoduché a pak ještě kontextů socialně angažovaného umění co jsou Socially engaged art, jsou to projekty umělců, který pracují vyloženě s lidma a často pracují s sociálně politický znevýhodnenými skupinami lidí, třeba romové, uprchlíci, to je taky strašně složitá pozice těch umělců, jaký jsou jejich možnosti změnit politicky, jsou často obvinováni, že jenom využije ty lidi nebo témata pro svoje umění a pro některé lidi to vypadá, že teď jako je ten trend řešit ekologii v umění, že buď to jenom trend, že ty lidi používají ty témata jen povrhně, aby dostávali nějakou důležitost, pozornost mezi umělcima a když to skončí jako téma, když ten zájem projde, tak oni ty lidi budou dělat zase nějaký téma, tak to je jeden pohled. Druhý je z pohledu historii, že ty limity umění, proč vůbec by umění mělo přiznat, že nemůže nic změnit politicky, že je omezený a mělo by ty svoje svobody se zdržet a nevykládat nějaký politický významy do toho a tak to je ta druhá pozice. Že by se mělo jít do politiky rovnou do aktivismu, proč v tom umění něco takového řešit, že to strašně limituje to samy umění tu svobodu lidského výrazu. Tak to jsou dvě pozice se kterými já potýkám. Bud na mě nahlíží, že já chci být političkou, ale nemám sílu a přes to umění uplatnuju nějaký svoje tajný přání, nebo druhý, že jsem prostě modní, že se chytla toho tématu, protože všude je, proto budu držet tu pozornost a potom, když to projde, chytnu se dalšího tématu. Vlastně furt to musím obhajovat ty dva pohledy na moje práci. Tak ty starší umělci už prožili různý výrazy toho politického umění v rámci i komunismu, mají trošku jiný vztah k tomu a je to občas i složitý, ty starší umělci i nerozumí podstatě ty enviro krizi, často to skončí u třídění, oni rozumí, že musí třídít a jaký další problémy jsou s tím spojený, tak tomu nerozumí a proč s toho dělat větší problém než je, ale to daný tím že oni nevyhledávají informaci, nejsou obviťovaní sami..

A potom jsou samozřejmě třeba v našem ateliéru sochařství vedení Dominikem Langem a Edity Jeřábkovou, ti jsou úplně skvělý, úplně napojený na současný problémy světa a EJ sama dělá strašně moc projektů, který jsou spojený s enviro problémama, třeba nedávno koupila kus lesa, který chce se svým kolektivem provozovat etický a se starat o ten les nějak. Oni dělají akce různě v létě, umělecký sympozium umělců, který můžou v tom lese něco dělat a mají různý přednášky environmentálně zaměřený. Teď v létě tam byl i Arnošt Novák**povídáme si o SKE** :)... on dost ovlivnil i moje pozici vůči environmentalismu, souhlasím s tím že individuální zotpovednost je úplný konec a musí být ta systémová..

EJ dělá takové projekty, který jsou velmi insporující ale potom se dá diskutovat jestli chce něco politicky změnit nebo ne a nakolik ty její přání důležitý, a potom ty vidíš ty lidi, který tam přijedou s ty umělecký bubliny a stejně tráví ten čas ve přírodě, koukají se na různé projekty, performance, výstavy a dozvědí nějaký vědecký zajímavý věci. Samozřejmě mě to taky zajímá na kolik to umění může změnit něco politicky nebo nemůže, ale tím, že to je to kultura v rámci naší zažitý reality, že my trávíme čas, se zajímáme o tu přírodu, spojení s tou přírodou místo toho, abysme trávili ten samý čas ve městě u počítače, takže to nějaký význam i když malý, ale stejně má a něco to stejně mění v našich životech. To právě říkám, abys nemyslela, že všechny učitele jsou proti, ale jsou ty různé pozice, podle různých zkušeností a názory těch umělců těch učitelů jsou různé ty pohledy.

Myslíš si, že posledních dva roky se zvedla vlna toho aktivismu okolo toho globálního oteplování a klima změn a spolu s tím to přišlo nebo se to spíše upozadilo?

No můj osobní zájem 2016, když fotograf jestli znáš, slavný Pražský festival, který dělal fotograf galerie —, ale on je zaměřený ne jenom na foto, ale obecně na kulturu na umění a i téma 2016 bylo Culture vs Nature tak tam bylo hodně enviro problémů nebo tématů probíráno s různých pohledů, tak to mi otevřelo oči o komplexitě světa, který

před tím jenom tušila, jak ten kapitalismus funguje, ale potom to bylo dovedený do té míry jak ovlivňuje ne jenom přírodu, ale lidi, práce lidí a obecně. Já pamatuju si, že to téma bral fotograf festival tak to téma je aktuální v uměleckém světě. A potom se začal zvedat veřejný diskurz, si myslím že 2018 byl IPCC report, tak jakože máme jen 12 let? i už to bylo úplně probíráno na GARBIEN, psalo o zodpovědném žurnalizmu a že budeme psát hodně o klima krizi a budeme omezovat krizi, protože už nechceme o tom mlčet, tak to už je veřejná diskuse o tom a určitě minimálně od roku 2018 to sleduju.

A teď se to nějak upozadilo?

Myslím, že je to problematický s tou korunou i když to jako problém nezmizelo, ale ta pozornost dana y korona krizi, tak za pozadim se dějou úplně strašlivé věci, nový zákony a tak, který jsou přijímaný bez našeho vědomí a dostatečný pozornosti i s žurnalistiky a tak, protože nemáme kapacity v rámci ty korony, takhle se mi to zdá. A je i těžší dělat ten aktivismus, když se nemůžeš scházet, já jsem nemohla jet třeba na Limityjsmemy Klimakam(p), potom se hlasilo že byl nakažený pár lidí a to je problematický takovýhle akce dělat, ale ty akce jsou důležitý pro veřejný prostor, aby se probírali, proč a zvyšovalo to povědomí, a když jako nemůžou fyzicky, tak to potom taky ta pozornost ztratí.

Jo no, taky jsem slyšela, nevím jestli to bylo loni nebo dřív, že jste chtěli dělat artsemestr pod tématem ekologii a klima krizi a nevím proč se to nepovedlo a měl-li někdo k tomu odpor a proč?

Jo, tak já jsem byla původně ve skupině, která organizovala to, nebo měla za cíl organizovat, to byla strašně složitá akce, nakonec jsme se rozhodli, že budeme obcházet všechny 24 ateliéry ve škole, ke každému přijdeme a představíme, že naše škola podepsala tu výzvu magistrátu, což bylo to IPCC report, že 60 kulturních instituci podepišou výzvu magistrátu, že vyzývá Pražský magistrát, aby jednal zodpovědně vůči ty zprávě, tam bylo několik bodů. Ta škola, náš rektor to podepsal rychle, ale vůbec nic jiného to nezměnilo ve škole, tak jsme začali řešit vlastně v ateliéru co to vlastně znamená, že on podepsal i za tu školu, tak ta škola je veřejná instituce a má nějakou zodpovědnost vůči veřejnosti nebo ne, a jestli teda má tak jakou, vedli jsme potom diskusi a tak a dospěli k názoru, že bysme mohli ten artsemestr, který jako veřejná velká výstava konečných práci i diplomových i konečných klauzur, prostě kde chodí hodně

lidi celý týden, ta návštěvnost veřejnosti je velká, tak jsme si říkali, že to je super příležitost výzvat ateliéry, aby volali na ten podpis školy a obecně na téma ekologii [00:42:56] jako v rámci toho týdnu aby nějak prezentovali to téma, a to bylo strašně složitý proces chození ke každému ateliéru a málo ateliérů se cítili zainteresovaní nebo motivováni, většinou to skončilo u toho, že jasně máme problém s tříděním ve škole, každý ateliér hodně to řešil, že koukal na nás, že jsme ta skupinka lidí, který se zajímají o to a teď je to naše odpovědnost, abysme ze svých sil a svého volného času zařídili třídění odpadů ve škole, což ne říkám, že není důležitý, ale tím to určitě nemůže skončit, a ještě to, že my nebudeme mít pomoc od ostatních, a všichni od nás to očekávali a tím skončila většina diskusí v těch ateliérech. Byly některé ateliéry, které to chápali a mohli něco udělat, mohli nějak přispět, ale strašně moc záleželo na nás, na naší organizaci, že my teď nebudeme řešit tu školu, svý práci a budeme řešit ten artsemestr, pár lidí prostě a všichni ostatní, že můžou něco pro nás udělat, ale my budeme to iniciovat, ten chod a td, což by znamenalo obrovskou práce, my jsme předpokládali, že část lidí se přidají a budeme to společně organizovat. Jak vzpomínám, jestli byl mezi studenty nějaký odpor vůči tomuto tématu, tak bylo překvapivě mezi těmi studenty katedry volného umění a katedry užitého umění, což je design, architektura a td. Textil, moda tak oni byli víc zvyklí dostávat zadání a to chápali jako další zadání, který prostě vyřešili by jako zadání nic jiného, a na ty volný katedře byly diskuse o svobodu umění a umělců si vybrat sami témata, který jsou jim blížký palčivý a blabla a jestli co necítí tak proč by to měl dělat. Já jsem právě čekala větší citlivost vůči tomu světu vlastně, ale oni to chápali jako nějaký dogmatický návod, že teď musí se zajímat o ekologii, musí něco vytvořit i když je to nezajímá a obecně potom byl nápad, že některé umělci už jsou velký aktivisté, ale ve svém umění chce dělat abstraktní věci a vůbec nechce řešit v rámci umění, protože to už řeší jako vedlejší činnost a proč by měli to vkládat do svý tvorby. Tak to byly takový reakce a bylo to strašně složitý, potom jsme se potkali s nepochopením rektora, kterému taky teda šlo o to, že on po nás chtěl zařadit tu recyklace ve škole a my jsme to neudělali, tak on potom byl proti našim přáním toho artsemestru a říkal, že to strašně důležitá udalost a jestli my přineseme 400 hlasů pro, tak on s tím bude souhlasit. Měli jsme na to týden a neměli jsme časovou kapacitu vůbec ještě chodit znovu a nepotýkali jsme se s dostatečným zájmem od studentů, abysme pokračovali dál nějaká malá skupinka, která něco chce po škole, no tak to vlastně skončilo.

Proč myslíš ta škola, učitele a vedení to vas nakonec nepodpořilo, nedalo to jako zadání pro ateliéry a neudělalo to oficiálně? No to byl další problém, když naše učitele, naše vedení našeho ateliéru byli pro a vlastně udělali par kroku s jednaním s rektorem, pomohli nam nějak sjednat, že to je důležitý téma vůbec, ale potom nechtěli tu práci dělat za nás, že budou místo nás chodit mluvit se studentama, chtěli, aby to bylo jako studentský zdola organizovaná akce, která ukazuje zájem studentů ne učitelů a navíc když jsme začali chodit, tak ty učitele byli proti tomu, ty studenty i tak nemají čas a mají svoje ukoly, který musí udělat přes ten semestr, což je taky částečná pravda, proč nakládat ještě další práce, jestli oni nemůžou zajímat ve svém volném čase.. možná i některé studenty i měli zájem, ale když ty vedoucí byli proti, tak i ty studenti potom nebyli vůbec motivováni. Já jsem se vlastně potkala s tím co znamená dělat nějakou politiku, to bylo nějaký domlouvání se mezi lidma, co chtějí nebo nechtějí a jak to chtějí dělat na nějaký veřejné akci. A na takovou hlubokou politiku, vyjednávání, na který jsem uviděla, že nemám ani síl ani kapacitu ani nejsem dobrý mluvčí, což tam byla strašná potřeba a my sami narazili na svoje limity.. **snaha učitelů je malá a nemotivuje to studenti a skončí to tak v návrhu.**

No ja to obecně chápu ty lidi, že to brali, že my do toho vkladali nějaký požadavky, tak jsou lidi, který to řešili ve své práci přirozeně, je jim to téma blízký a řeší to, ale takhle nutit to je složité, některé to fakt brali jako nucení do ty svobody no, a potom je otázka jak šířit takový palčivý témata ve společnosti, když ona nemá zájem, jak jinak popularizovat ty témata, ale potom říkám když projekty který se povedou, třeba jak to dělá ta EJ s tím lesem, tak prostě ty samý studenti, který neměli zajem organizovat něco takového, ale rádi přijedou do lesa a budou trávit čas, budou poslouchat přednášky a budou součástí ty události, tak to je také možné. Říkám, že jsme nedosáhli svých cílů, ale ten proces byl stejně důležitý pro nas jako zkušenost a poznání samích sebe a potom i poznání toho, že ne vždycky ty cíle se musí povést jak chceš, nevíš jaký vliv to bude nebo nebude mít a jen to, že my od příštího roku budeme mít AN on bude učit tu ekologii u nas jako předmět, to myslíme, že to je vliv ty skupinky, která byla nebo furt je nějakým způsobem na ty umprumce a že ovlivňujeme aspoň do ty úrovní, že tam ten předmět bude, tak stejně to je něco to znamená.

Zajímá tě jak obecně umění ovlivňuje svět/společnost nebo ti jde jen o to vlastní vyjádření? Právě chci zkoumat i stranu diváků, jestli to mění jejich pohled na věci/odpady, jestli vidí v tom souvislostí s klima krizi nebo ...

Já nemůžu říct vlastně, můžu říct jen za sebe, co ovlivňuju svoje kamarády, jsou témata, který pro mě důležitý tak vlastně chce nechce se o tom přirozeně mluvíme, ale já nevím jak to ostatní ovlivňuje, já vím že ta skupina z našeho ateliéru, tak určitě ovlivňují svoje okolí nějakým způsobem, ale potom je těžký žít, co ta veřejnost si odnese. Já vnímám tu kulturu nejenom to co děláme ve škole, ale umění umělecký instituce, který celý ovlivňuje tu veřejnost, vlastně my se ovlivňujeme navzájem i kulturní instituce nejenom edukační a vlastně se posilujeme navzájem s tema tématama a potok jakoby to se ovlivňuje i společnost, když vidí víc těch témat kolem sebe reflektovaných. **Myslím si, že vaše prostředí umělců je na to dost silné, aby ovlivnilo tu veřejnost tou tvorbou. Jak vizualizujete ty problémy, tak je to vidět okem a ten obyvatel to lepe pochopí, protože ty vedecké data, a nejaké reporty se zmenami klima jsou pro nej uplne na nic, když to nedokazou přechíst a pochopit. než když je to obraz, instalace, nejaký performance, nebo neco jiného, co se da vidět, co je hmatatelné.**

Jo určite, že to je jiný způsob, jiný jazyk než vědecky, který je často vzdálený. Tak tím, že my víc pracujeme s emocema, s nějakýma pocitama tak to je proste jiný kanal, který může něco udělat, ale nemusí. Já vlastně par let zpátky, jak jsem chtěla víc ovlivnit svým uměním tu veřejnost, tak jsem trochu z toho odstupuju, protože se to zdá vlastně začíná zdát jako nucení ostatním lidem. vlastně i předtím jsem měla projekty, kde jsem mluvila s lidma a byla to nějaká performance kde jsem mluvila s lidma o ty problémy a vlastně vnucovala svůj názor o tom že to je problém a musí se řešit a ještě takovým způsobem, že se hodne lidi se se mnou hádali a nechtěli to vůbec slyšet a ten způsob, jakým jsem jim to říkala vyvolal spíše odpurné reakce než jakoby nějaký podporný a s toho se učím jak moc máš právo ostatním říkat svoje ty názory, že jsou různé jiný pozice, které lidi mají s různých důvodů proč oni nechtějí to řešit a jestli máš schopnost a právo na to, že teď za ně rozhodneš, že to musí být zrovna důležitější než nějaký její vlastní problémy, který nejsou shopný přes ty svoje problémy vidět ty větší problémy světa, je to docela sporna pozice umělce a zároveň částečně souhlasím s těmi umělci, který na mě útočí proč jako vnucoju to svoje, svůj názor, jak moc mám právo na to, jako ty lidi by sami měli rozhodnout co oni si mají myslet prostě. Jsem proste poznala, že ze mě taky stojí taková negativní energie

a spíše jenom posiluje problém, než ho řeší. Hledám trochu jiný způsob jak o tom mluvit a nevnucovat ostatním jak jsou špatní a jak je špatná civilizace a že oni se nestydějí, že jsou horší, já se za to aspon stydím, něco takového. Jak ty lidi zaujat o ty problémy trochu klidnějším způsobem _____ protože pro sebe taky objevuješ jak to víc funguje vystupování do světa, a to je docela zajímavý vnitřní proces. **Ano**

Jak to změnilo Tvůj pohled na odpad?

Já obecně mám úzkost ze všeho a odpady jsou součástí toho a mě nepomáhá, že třídím, mě to vůbec nepřijde dostatečný, když vidím jak málo těch odpadů tříděných a používaných znovu a vlastně to vůbec nic neřeší obecně a velká část problému je, že jsme nuceni konzumovat a systém vůbec netrestá ty společnosti který vyrábí ten odpad a oni nejsou nuceni za to platit víc měnit tu výrobu, a my jsme nuceni změnit sebe a mě to nepomáhá, že třídím a vůbec to chci tematizovat v dalším projektu, co vůbec pokládáme za čistotu a uklízení ve svém životě a že to nikam nezmizí, že ty to uklidíš něco vyhodíš, tak vlastně to jenom zmizí z tvý hlavy a ve světě o někam se akumuluje a tím, že teď pijeme mikroplasty ve vodě tak se to vrací k nám en odpad. A zároveň to chci spojovat s politikou nejenom enviro politikou, ale i sociální, že vlastně jsou i lidi, který taky nechceme vnímat součástí společnosti, třeba romové uprchlíci....[01:00:44] tak mě to zajímá nejenom fyzický odpad a taky metaforický, to co nechceme mít u sebe v domě.

ROZHOVOR 4

Pokud je to jasné tak bych přešla k otázkám a zeptám se jaké materiály používáš ve své tvorbě? A nemusí to směřovat jako k tomu tématu spíše obecně

Tak se zabývám hlavně malbou tak používám především textilie do bavlnny lnů po synteticky je jich více druhů, dřevo, protože to je potřeba narámit, když pracuju zrovna když už je součástí toho taky. Barvy barevný pigment. Ředidla, v případě minerální. To je asi tak jako všechno materiální stránce s čím tak běžně zacházím.

Jsou třeba nějaké finanční důvody při tom výběru materiálu? Jestli to patří k těm tvým důvodem výběru.

Jo, se to asi tak dá říct nebo třeba teďka konkrétně se mi stalo, že jsem kvůli finančním důvodům místo toho, abych používal ten přírodní len, tak pracuju stoprocentně s syntetickým materiálem, protože to je levnější a zároveň potřebuju větší množství, asi to nebude mít úplně dobrý ekologický dopad. Vlastně se mi to stalo přesně teď. Kvůli finančním hlediskům jsem vybral materiál, který bych jinak nepoužil.

A to si koupil nebo si někde našel ve škole? Já jsem slyšela, že máte nějaký skladiště.

Jo jo jo no my máme kvůli tomu i přímo nějakou fb stránku. Ve chvíli kdy někdo něco vyhazuje nějaký materiál, tak to může napsat poslat tam fotku, často jako to použije třeba někdo jiný komu se to zrovna hodí, tak ten vznikající odpad se trochu minimalizuje.

Takže jsi ten textil našel na ty stánce?

No to co mám teď tak jsem kupoval od jednoho z větších řetězců obchodních co se zabývá prodejem nějakých výtvarných potřeb.

Přírodní textilie jsou tam taky a pak jsou zpravidla syntetický platna, který tam mají ve velkém množství, jako předem připravený už předtím akrylovým základem, tak jsem to bral od nich. Za peníze.

No a co ještě patří k těm důvodům kromě těch finančních, možná nějaký recyklační záměr. Jak jsem byla na poslední výstavě tak jsi říkal, že to jsou prostěradla dědečka. Tak máš k tomu nějaký vztah nebo je to jenom z finančních důvodů?

To byla shoda okolností, s tím tedka už nepracuju už nějak dlouhodobě. Ale tenkrát mi to přišlo dobrý, že to byl nalezený materiál nebo darovaný, nenalezený mnou, ale od mojí matky a potom se mě ptala jestli bych to nevyužil a se takže zprostředkovaně nalezenej dobrej materiál a přišlo mi to dobrý tím, že jsem hledal něco trochu jinýho než..právě malířské plátno a ty ramy jsou takový klasický východisko už od renesance a tak přišlo že to třeba dává do jiného kontextu trochu.

Jo. No mně to přišlo taky dobrý. A v tom já nevím jestli ty mě třeba během těch rozhovorů lidi vlastně říkají, že ta myšlenka jako ten třeba nějaký návrh nebo koncepty moc nesouvisí s tím materiálem. Takže mně to přišlo zajímavý, že to moc neřeší nebo říkali i během třeba obhajoby a tak nebo když vystavuje tak ten materiál vlastně se moc neřeší. Spíš ten koncept.

Asi je to dost možný. Já teda mám pocit, že zrovna třeba já a vlastně asi ani dost lidí s toho ateliéru takovým způsobem spíš nepracuje. Ale dá se říct, že ty ateliéry na ty umprumce, nebo Inter mediální ateliéry na jiných školách, třeba v ústí nad Labem takový budou. Určitě jsou na Akademii výtvarných umění v Praze taky, tak že konkrétně ty inter mediální Konceptuální, když nevím takový už na 1 z těch ateliéru na Akademii měl takový jméno myslím, že už nemá. Tak jsou vlastně ateliér který se snaží ty studenti...není definovaný ten způsob práce tak často právě jdou přes nějaký [00:10:00] koncept nebo nějakou myšlenku toho co by ta věc měla bejt nebo co by měla vyjadřovat, co by s ní měl divák získat informace a pak teprve potom se vlastně zamýšlí nad tím jak to realizovat s tímto materiálem a aby to bylo srozumitelná ta myšlenka, která za tím stojí.

Není to první věc kterou řeší ty materiály, ze strany vedení neřeší třeba i tu recyklaci a nebo nějaké třídění, nějakého rektora nebo někoho takhle shora a že je to skoro vždycky iniciativa těch studentů. Že je nějaká ještě skupina, která to víc než ostatní.

Dopodrobna vlastně nevím, ale s osobní zkušenosti třeba ta umprumka je prostředí, u kterého se to nabízí, možná se to týká nějakých designových ateliérů. Že vlastně ten ateliér jako celek třeba i zpracovává nějakou zakázku pro škodovku nebo jako třeba to není konkrétní zakázka od nich, ale zpracovávají to s tou vizí nebo třeba spolupráci, nemusí to mít výsledek, že je to tím inspirovaný, ale jakože vlastně tam potom vznikají ty technické věci, což je asi jako každého věc jak s nimi naloží, tam prostě vznikají ty produkty nebo ten prototyp toho produktu, což předpokládám, že se potom jako záležitostí těch studentů jak s tím naloží, ale taky vlastně vznikají třeba pro propagaci těch konceptu co za tím stojí. Asi se to týká i architektonických ateliérů, mám pocit, že tam vždycky je nějaký desky počištěný, a mám pocit, že to tam vždycky vidáme i když je možné, že to je zrovna jako ta věc, kterou si někdo vezme spíš než jiný věci, které tam jsou, ale pamatuju si jak jsem to vždycky potom vídal, po tom klauzurním období, spousta těch tištěných desek nebo jim podobných, který použili vlastně jenom pro prezentaci tý věci a vlastně ty studenti co by s tím dělali.

A myslím, že škola vlastně kromě toho, že existuje ta skupina tak nevím o tom, že by to nějak řešila systémově recyklaci nebo cokoliv podobného. Nevím na kolik to potom řešený jakmile to opustit budovu školy se třeba nemají nějaký plán jako co s tím, nebo jestli to řešili někdy v minulosti a už netuším.

Jak jsem tam byla, tak jsem našla nějakou 3D tiskárnu a ta přímá plasty který pak se to odváží nějaký firmy, které vyrábí granule a pak to přiváží zpátky a vlastně si to můžeš jako tisknout znovu. Takže možná se to začalo jako rozjíždí se to teďka. že je to nový projekt. No a když jsem to říkala třeba během rozhovoru tak o tom skoro nikdo neví což mi přišlo divný. říkají že přesně to co si říkal že nikdo neví kam to potom odváží nebo co s tím dělej. A myslíš že ta vlna toho řekněme aktivismu spíš se upozornila nebo se zvedá ten zájem?

Já si myslím, že spíš se nezvedá. Já si pamatuji, že když jsem na tu školu nastupoval před čtyřma rokama, tak se tam objevilo asi jako předtím bylo velké téma feminismus a gender a Umprumka byla mezi nimi jako čelila nějakým, to byl takovej projekt nějaký výstup na webu na YouTubu, kterej komentoval právě to, že nějaké studentky se tam třeba střepa se s nějakou formou diskriminaci na bázi toho, že jsou ženy nebo to. A je jedno velký téma a potom teda když jsem tam byl ve třetáku už si správně pamatuju určitě, to vzešlo z iniciativy Dominika Langa Ateliéru sochařství, to byl vlastně jako apel ekologický na nějaký produkce pro to období vlastně a jejich ateliér to bral jako svoje zadání, kterýho to vlastně nešlo vypočítat, ale zároveň byl jako apel na celou tu školu a spoustu ateliérů to vlastně co zohlednilo potom ve svém výstupu. Takže ale to bylo možná spíš takový jako nějaký gesto nebo nebo ne. Mám pocit že spíš teďka se tohle to moc neřeší.

Takže to souvisí s nějakým trendem, který se už upozadil? Že to bylo tím aktuálním tématem, který už skončilo nebo není tak aktuální jako dřív?

Já myslím, že minimálně na ty umprumce důsledně nepřevládá nad jinýma tématama, že mají spíš ty ateliéry jednotliví směřování nebo částečně teďka velkým tématem díky nouzovému stavu nějaká izolace nebo prostě nějaká komunikace na dálku třeba a myslím si, že to dost vytěsnilo i jako takovýhle nějaký úvahy nad tím. A zároveň třeba ta produkce ani že spousta. našeho ateliéru se to netýká, ta práce dost individuální, ale třeba na skle nebo keramice se dost řešilo, že třeba ty věci ani vznikat nemůžou, protože je k tomu potřeba i speciální zázemí. Třeba těch skláren a vlastně to není věc, která by se dala nějak vyřešit distančně úplně. Takže třeba je tam ta produkce vlastně se i snížila díky tomu.

Keramika právě pracuje s tím, že vytvářejí nějaký model, který potom bude do virtuálního prostředí nebo že hledají nějaký alternativní řešení, protože ta samotná produkce není možná.

No přesně něco takovýho nevzniká fyzicky, ale vznikne nějaká vizualizace ostatní třeba trojrozměrné programu nebo alespoň jako spíš koncepty a návrh nějakého řešení. Takže vlastně jako ta samotná věc o tom fyzicky nevzniká už.

No a ještě jsem slyšela že k nám vloni nebo kdy to bylo nebo mělo být, že skupina lidí co jsou. Nevím jestli jsou aktivisty nebo ne. No tak oni měli navrh dělat artsemestr s tématem ekologii. Slyšels o tom něco?

Já nevím jestli to nebylo právě to, co jsem zažil ve třetáku, to byla nějaký apel na snížení ty umělecký výroby na škole, minimálně pro to období. A vlastně s ty sochy to přicházelo a to, co se tam realizovalo a na co navazovali nějaký jiný ateliéry potom, tu výzvu přijaly nebo část z nich. O ničem jiném nevím už.

Já nevím jestli to bylo tohle to, ale oni mi právě říkali, že to většina učitelů asi moc nechtěli. Jim to přišlo zbytečný nebo něco takového, prostě to nepřijali že ty studenti tak skupina lidí by si to měla nějak domluvit s ostatními. Budou dělat nebo ne. Někdo to přijal jako zadání a řekl že to nikomu moc nechce. To ale ze strany učitelů. Třeba to byl takový že právě jako ne negativní bych řekla, ale neutrální, že to nechtějí dělat. Tak jak to bylo na vašem ateliéru? Jestli ses setkal s někým kdo měl negativní reakci nebo možná ty jsi měl negativní?

Zrovna náš ateliér to měl na starosti, několik lidí, co tenkrát ty klauzury u nás připravovali a vlastně to vzali jako hozenou rukavici.

A to téma tam bylo zohledněný v rámci toho, že potom na produkci i objem ty samotný klauzurní výstavy. To možná takový víc konceptuální model, a vlastně spočívalo v tom, že byla zábrana jedna malá místnost kde probíhala kauza nebo kde byla vlastně celá výstava a zbytek byl ponechán skladem a s nimi se nějak nepracovalo, vlastně paradoxně se renomoval, nějakým způsobem se tam stavěli umělý příčky a vlastně s tím záměrem aby to zůstalo nevyužitý a prázdný.

Aby se všechno nanosilo, kde by každý člověk byl zastoupený jednou věcí.

Takže víceméně každý se toho zúčastnil?

Myslím, že se toho nezúčastnil každý ateliér, že to bylo hodně o domluvě vedení s těmi studenty. A já třeba ze své strany to chápu, že se rozhodli tomu nejit naproti, protože ta práce v těch různých ateliérech má nějaký různý kritéria a samozřejmě díky pedagogové tak třeba konkrétně u nás na katedře volného umění studenti přichází s vlastní prací a vlastně směřování, který třeba může mít i tuhle tu stránku, nemusí, ale jsou ponořeny do svojí vlastní práce a ve chvíli, kdy řeší třeba s vedením toho ateliéru musí se to řešit, protože tam jsou studenti, ale ve chvíli kdy přijde nějaký takový téma, který má zasáhnout celou tu školu, tak je to takový, že si někdo řekne třeba proč, ty lidi nemusí moc zajímat, protože mají dost vlastní práci a na to aby jako se snažili vysvětlit nějaký apel, který jim třeba připadá jako gesto nebo prostě trend v tu chvíli. Takže vlastně jsem se setkal třeba s názorem, že ani tahle ta idea není zas tak nová věc, protože třeba když jsme se dívali na nějakou originalitu z pohledu výtvarného umění tak takovýhle apely už existovaly i v českém prostředí v nultých letech a takže ta idea vlastně není nijak zázračně nová a zároveň to byl vlastně takový jako pro mě fakt spíš jako gesto, že mám pocit, že jsem to podezírali z té trendovosti.

protože to bylo takový náhlý zvolání, který zase mohla třeba vypadat fajn a super angažovaně, ale zároveň vlastně to bylo jenom pro ten moment asi se to půl roku řešilo, že to nějak do ničeho jiného nepokračovalo, nějak to nezměnilo ten chod ty umprumky nebo podle mě nedalo nějaký impuls, kterej by těm studentům obrátil životy a chtěli následovat stopu nějakýho jinýho uvažování nebo tu školu jako instituci nějak detailněji třeba rozpracoval tu problematiku, tu produkce na ty škole a ekologických dopadů. Takže proto mi to přišlo jako takový gesto než ...

To by chtělo zjistit jestli to bylo gesto, umělý návrh nebo je to opravdu to co si myslí ti studenti nebo většina. Co říkají učitele na těch hromadných nebo ateliérových schůzkách, ne kterých se diskutuje o různých tématech nebo problémech?

To je dost odlišný ateliér od ateliéru, takže z mého pohledu ten sochařský ateliér tak vždycky byl nebo minimalně za vedení Dominika Langa, který byl víc o kolektivní práce a nějakém aktivismu a angažovaností, a právě téma ekologii se tam řešilo určitě víc než v jiných ateliérech. Když ten ateliér pořádal nějaký akce, tak tam byly veganský cateringy a pozvaný hosti, který souviseli s tím tématem třeba TUR nebo něčeho takovýho, takže v tom se to sledovalo u nich nějaký systémový nastavení toho ateliéru, ale třeba náš ateliér byl takový proti všem. My jsme se nesnažili být hodně kolektivní a naopak zastavali postoj, že ta práce na ty škole má být jako souborným výstupem toho studenta a jeho tvůrčí činnosti a směřování, protože to je to co mu ta škola měla poskytovat a zároveň jsme bylo ostražitý vůči rizika trendovosti. Opravdu když se objevilo takovýhle téma tak se musí hledat jestli to nemůže být sevezený na

trendu, co skrývá za vážnost toho tématu třeba ekologie co není třeba nad rámec toho gesta , který zároveň ti může vyhrát nějakou popularitu, tak my jsme se spíš snažili být nepopulární a třeba naopak se snažit hledat nějaký kritický pohledy na to, co to může znamenat, na to jaký to třeba může přinášet i benefity, to že se postavíš za takovýhle téma, že ti to vyhrají určitý morální kredit, ale přitom to nemusí být mi důsledek ... to je problematický samo o sobě, černobílý.

A taky asi omezující. Tím že vaší ateliér se tak vymezuje vůči ostatním je to kvůli vedení nebo ze zájmu studentů?

Jojo to naše vedení bylo v tomhle tom dost, ty dva vedoucí nebo ještě asistent, že právě bylo takovým opozičním hlasem nebo se snažilo najít nějaký kritický stanovisko třeba i v rámci těch schůzek celoškolských nebo katedrových, kde se řešili věci od výstavby nové budovy až nastavení studijních plánů, takže se snažili být tím kritizujícím nebo nepopulárním hlasem, ale vlastně pomůže tomu, aby ta věc byla nějak.. aby o ní bylo uvažováno kriticky aby se opravdu nějaký dobrý východisko a často říkali věci, co lidi nechtěli slyšet a spousta lidí je kvůli tomu neměli v oblíbenosti a někdo velice důsledně, ale mě to přišlo vždycky sympatický.

A máš nějaká kritéria pro svou práci, aby to bylo právě takový provokativní?

Já to asi neumím, ve své práci se tím důsledně nezabývám, to mě spíš zajímavý naopak což může být vizuálně paradoxně umění zajímavý nějaký neviditelnost nebo marginalnost těch věcí něco co není provokativní a naopak co je snadno přehlídnutého nejasného, v ideálním případě by tě to mělo nutit jít do ty věci do hloubky nebo přemýšlet nějakým způsobem, vlastně nejsem jistý jestli čirá provokace má tenhle efekt, reaguješ spontánně a rychle, protože to je provokativní, ale zase co je otázka jaký je potom ten důsledek, si k tomu ten postoj vytvoříš nějak rychle a jednoduše na základě toho, že to vidíš a skrz ten svůj vytvořený postoj nemůžeš o tu věc uvažovat dál a je to pro tebe vyřešený problém o ní dál přemýšlet ani nemusíš.

Zajímá tě jak obecně umění ovlivňuje svět/společnost nebo ti jde jen o to vlastní vyjádření? Právě chci zkoumat i stranu diváků, jestli to mění jejich pohled na věci/odpady, jestli vidí v tom souvislosti s klimatickou krizí nebo ...

Je to složitá otázka, ale pokusím se jí zodpovědět se zodpovědností.. asi bych řekl, že jednak jestli je to v silách jednoho díla nebo jednoho umělce a zároveň třeba i výtvarného umění, nevím, ale asi to nikdy nebyl ani můj cíl, mám pocit, že se často v umění mluví o tom s různými východisky jestli důležitý aby člověk myslel na toho diváka, protože je přirozený že to výtvarné umění vzniká aby bylo viděno, aby ho někdo viděl a někdo byl recipientem toho sdílení dejme tomu, ale zároveň tam existuje to riziko toho, že potom i nevědomky můžeš hledat cesty k tomu divákovi, který potom jsou něčím... snaze o srozumitelnost oplašit tu věc nebo se stane banální a je to problematický a já mám pocit, že to nedělám, že bych myslel dopředu na toho diváka, ale zároveň jsem třeba i ze svojí zkušenosti jsem taky divákem, protože to je součást ty mojí drahy, abych byl efektivní umělec tak mám určitý zvyk vidět co vzniká, co dělají jiní lidé a chodit po výstavách a z nich tyhle informace dostávat a takže se spíš snažím dostávat nějakou vlastní linii, která mě samotnému připadá přesvědčivá s tím, že třeba mám na mysli nějaký autoru z historie výtvarného umění, který pracovali obdobně, u nich vznikali podobný výstupy a podobný vizuální jazyk, ale jsem smířený s tím, že to taky nemusí být zajímavý pro každého, ale věřím, že takový lidé jsou, protože já jako divák taky nacházím spoustu zajímavých momentů na různých dílech a je to pro

mě zajímavý takže věřím, že ty přístupy jednotlivých tématů ve výtvarném umění toho svého divaka najdou, takže není potřeba chodit nějak naproti.

A mění to třeba pohled na věci u těch divaku?

V něčem to může sloužit jako nějaká indikace nebo návod, když vidíš tu věc, která se zabývá nějakou problematikou, a třeba odhalí nějaký problém, který si předtím neznala nebo tě upozorní na něco nebo tě provokuje na nějakou reakce třeba tě naštvne nebo s toho máš nějaký pocit deja vu. To je důležité, že dostaneš impuls, který potom tě může posunout na základě toho, tebe to dovede k tomu se víc do hloubky zabývat tou oblastí, pro tebe objeví něco nového co tě inspiruje k tomu si něco nastudovat a takhle tě dovede k něčemu dalšímu co pro tebe je zásadní, takže je to asi hlavní o těch impulsech.

Osobně pro tebe jako divaka když se díváš na politicky nebo eko umění jaký impuls ti to dává? jestli vůbec něco vidíš v tom třeba odpady, spojitost s klíma krizi?

Já vlastně vždycky uvažoval nad tím jaký význam má aktivismus ve výtvarném umění a vlastně jsem se na to nedokázal uspokojivě odpovědět, mám pocit, že člověk, který chce působit nějak aktivisticky, tak možná je nějak přímější cesta nebo efektivnější cesta, když působí jako aktivista, ale vlastně není aktivistickým umělcem, připadá mi, že to výtvarné umění ty věci řeší s odstupem, ale zase otázka jestli to nemůže být výbor--asi může, zároveň třeba nejsem vůči tomu nějak.. že by mi to umění, který se tváří jako politický muselo pevně říjet, mám pocit, že jsem potkal věci, který nebyly politický, ale byly pro mě zajímavý a zároveň spousta jiných třeba ne, asi to dost záleží na tom, kdo to dělá a mám pocit, že se to dá dělat různými způsoby a někdy to sklouzává do víc trendovostí nebo koncem prázdnin, ale jsou třeba nějaký kolektivy umělecký, kteří to dokážou dělat tak jako že to je velice uderní a přesvědčivý a zároveň ti to nevnučuje a to mě třeba baví, že pak ty lidi přemýšlejí, mají ten zájem a dokážou to zprostředkovat i tomu divákovi a není to vylhaný.

...mám pocit, že lidí k tomu tématu poslední dobou mají odpor? zdá se ti to taky?

No já nevím, ale z vlastní zkušeností přemýšlím, jestli někoho takovýho znám, ze svého okolí se bavíme o těch projektech už spíše... já se setkávám s tou individuální prací těch studentů, který vystupují sami za sebe a nejsou součástí nějakých kolektivů a ták a vlastně ani nezohledňují nějaký témata, který by byly politický, z vlastní zkušenosti nikoho takového nevybavuju.

Setkal ses s negat reakci vůči tvój tvorbe?

Jak to změnilo Tvůj **pohled na odpad?**

Isem vychovávaný třídění odpadu od rodičů, něco přirozeného, rozčilovalo něco co potkal v přírodě nějaký odpad, pet flašky, tak byl naštvaný a co je k tomu vede, a pak i to ze člověk má nějakou svoji produkce, je to víc zanedbatelných meriku, u tech obrazu ta sopa není tak velka jako v jiných sferach a farmarsky trhy...hruza...

ROZHOVOR 5

Jaké materiály používáte ve své práci a proč? Jakým materiálům dáváte přednost a proč?

Určitě. No já dělám do materiálu, který jsou vyndaný z přírody a nejsou moc změněný člověkem. Základní materiály jak je kámen a dřevo, jsou to skulptivní materiály, což znamená že ubíráš aby ses dostala do nějaký formy. Teď jsem objevil bronzy, model z hlíny se odlévá se to do bronzů. Hlavně jsou to materiály, který jsou mi blížký. Jsem takový spíše zemětější člověk, takový víc natur a všechny změny, materiály třeba lamináty, silikony a vyloženě se mi nelíbí, nevoní mi. Takže prioritní je ta hlina, ze který

se modeluje, pak je kámen a dřevo. Teď jsem řešil jednu věc, která se nerealizovala, ale je to velice zajímavý materiál a je to korek, který se vohřívá v autoklávu, pak tm vyběhne nějaká pryskyřice, pak se to slisuje, takže zase v tom nic není přidaného, to mě vyhovuje, proto jsem se tím chtěl zabývat i když je to trošku taková show, ono to moc nevydrží, je to křehký.

Jinak jsou taky pomocný materiály, lamináty, krystaly, pryskyřice. Nebo v tom okruhu restaurování, který taky dělám, tak tam jsou taky umělé materiály a vpravují se do toho kamenu nebo dřevo, aby zastavily tu degradaci.

S tím se dá dělat i jiný věci, ale nesedí mi to, proto používám vyloženě ty přírodní věci. Ne, že bych to odsuzoval, že ty se mi nelíbily věci, který jsou udělaný do téhle těch umělých.

Mám kámoše, který miluje tyhle materiály, zbožňuje se hrabat v těchlech chemických věcech a zase nemusí přírodní.

ALe plast nebo polystyren pro mě osobně to v pohodě není.

A je to pro tebe i neestetické?

Samozřejmě, velice. Protože není s toho cítit.. jednak je to většinou odlitý do formy, je to otisklý od něčeho, od nějaký hlíny. Většina těch věci mají technický chyby, který tu danou věc srážejí dolů, protože ty lidi normálně experimentují s těmi materiály.

Když máte studium do kamenosochařství, nebo do dřeva, nebo lití do kovu, tak to tady je tisíce let, tisíce let se to řeší a teď se objeví X nových materiálů a jsou tu desítky let, jsou to miminka a bude to ještě trvat dlouho. Třeba akryl se zapojil dobře, tím se maluje dobře, i když má úplně jiný odlesk jiný hloubky než olej a funguje.

Přírodní materiály jsou dražší nebo levnější? Obecně pro tu tvorbu, možná jsou k tomu výběru taky důvody finanční.

Nemyslím si. Má nějaký rozdíly ve financích. Samozřejmě dá se koupit metr krychlový za odvoz, za 2 koruny nebo za 100000, to samý v kameni. Ty chemicky modifikovaný materiály taky se dají koupit silikony, plasty, cementy, ty rozdíly jsou obrovský. Takže si nemyslím, že by to byla finanční stránka, spíš je to taková pohodlnost. Odlévá se to do formy, dá se to množit....[00:11:17] ...

Pracuješ taky s nějakým recyklačním záměrem? Sochaři na UMPRUM mi říkali třeba, že spíše odpad vytvářejí než ho recyklují.

Já když jdu něco dělat tak velice vážně uvažuju o tom jestli je to nutný zasírat planetu těma věcma. Čím víc dělám, tím víc mi napadá, jestli to vopravdu má smysl ještě přidávat sem víc bordelů. -i když se snažím to udělat tak, aby to jako bordel nevypadalo, ale každý má svůj názor. Ale zase si potom říkám když tady se děje tohle a tady ty věci dávají do veřejného prostoru, tak já si svůj bordel ještě můžu dělat a bude to dost dobrý.

Dá se to potom to dílo recyklovat?

No na tom principu funguje celá sochařina, na recyklaci ty hlíny. Něco s toho namodeluješ a tu hlínu mokrou pořád máš tady uloženou, a pak s toho namodeluješ něco jinýho, takže ta hlína za celý tvůj život má miliardu podob a furt je to jedna hlína, je tu úžasný a dost podceňovaný materiál. A je to tak Varšava my, Rusko, ještě možná někde, ale to je poslední destinace kde tu hlínu mají a modelují s ní, ne že by nebyla sehnat, je jí všude dost, ale je lepší prostě se zabývat něčím míň komplikovaným.

Souvisí s nějakým trendem?

[00:18:04]

Já tohleto absolutně neuznávám, téhle věci s trendama, stejně jako v hudbě, ani v tom umění se to tak nedá klasifikovat. Zpětně jo, to je každý chytrý, až po sto padesáti letech jasně, tohle vypadá, že to bylo s tyhle doby, ale v tyhle době žiješ teď a děláš teď a jestli někdo vymyslí na to název, tak ať ho má, ale co s tím mám dělat, mě to nezajímá. Jenom tím, že lidi tvořejí v nějakým prostoru a jsou tam od rána do večera, tak když chceš nebo nechceš, vždycky na tebe něco prosákne s těch druhých, ale na tom je to založený, že se ty lidi od sebe učejí, to je v pořádku. Nesmí to být tak, že ten jeden parazituje na tom druhým, že z něj jenom osá. To samozřejmě chvíle funguje.

Myslím si, že umělci taky reflektují na to, co se děje ve světě a pak to aplikují ve své tvorbě.

Tady je úzký led jestli to není program, protože je vždycky dost dobrý mít program. Protože pokud teď reaguju na to co se děje ve světě, tak udělám šestimetrového Babiše s hovnem na hlavě tak o mě ví každě, do měsíce jsem slavnej, protože to budu mít dole na Václaváku a budu to mít na autě, dají mi botičku, pokutu, ale bude to fungovat, protože to je program, a já takových věcí vymyslím za hodinu 12 a budou to tutivky, ale já to nechci dělat, protože mi to přijde nechutný. Přijde mi to už trochu takový znásilnění toho, že to je prostě reklama. Reklama funguje tímhle způsobem, přesně ví jakou to má mít barvu, velikost, aby to zaujalo. Vždycky ten program je velice nebezpečný, zavání takovým vyhcanstvím. Víme, že teď frčí tohle, tak jedem na tohle téma. Uprchlíci, no, co jinýho udělám, než obrovskou loď z lidma, co jinýho. NO, tak coronavirus, no co se bude dít teď že jo, no všude budou nějaký koule z dratama, já to podporovat nechci, já to dělat nebudu, protože mi to přijde nechutný. Ty lidi nesbírají data několik let a nesnaží se nějak duchovně posouvat, a pak skočí na první takovou věc. Ta společnost jim to samozřejmě dovolí, když se jim to povede dotáhnout do takovýho levelu, ona to i ráda zafinancuje i zaplatí, ráda z nich udělá slavných.

Tychle programový věci jsou k ničemu, to jsou kulisy ke hře divadelní, který jsou nepoužitelný, takovýhle věci nikdy nejsou nadčasový nikdy nebudou.

Jak se podle tebe liší tohle, co popisuješ od art/eko aktivismu, nebo politického umění?

Já vůbec nevím kdo dal dohromady tyhle dva slova politický a umění, vůbec tomu nerozumím a nevím čím se ty lidi zabývají, ale je to jejich věc.

A to druhý, chápu..nebo..chápu..dokážu se naladit na lidi, který si pozorují nějaký změny, nebo jenom s těch informací, který mají dostupný, kterých je dneska miliardy žejo. Jestli jsou pravdivý je zase druhá otázka. Tak už si jenom s toho mohou získat nějaký názor na svět a třeba plést šály na stromy, aby jim nebyla zima nebo zalévat kytky v lese, který tam rostou sami, ale jenom tím, že na to upozorňují tak je to ten aktivismus, ale umění to podle mě není, ale nějaký druh aktivismu to bude. Samozřejmě, že to je performance, action art, outdoor. Takže takovým způsobem oni upozorňují na ten problém, to je v pořádku, ale ať tomu neříkají umění.

A co třeba performance, které podporují vědu a informace, který nejsou lidem běžně dostupný nebo jsou dostupný, ale nejsou dost pochopitelné, aby na něj nějak zapůsobily, lidi nereflektují na něj.

Tak jim to přijde důležitý to podporovat a tím, že něco dělají, zabývají se tím, ať jako manuálně, fyzicky, nebo řešejí nějakou hru, klidně i virtuální, tak pořád je to o tom, že se snažejí, aby to bylo vidět, aby to bylo čitelnější, ale to by byl můj názor, kdybych to měl dělat já, ale dokážu si představit hajzla, který v tom bude vidět to, že se v tom točí velký peníze, jako ve všem, co přitahuje hodně lidí. Cesta do

pekelná je vydlážděna neuvěřitelně krásnými maličkými dobrými skutky. Takže ty máš jako výtvarník máš velký přetlak, že vidíš jak tamhle se kácí lesy. Naroste to do takových rozměrů, že ty si budeš pronajímat autobus, budeš dělat prohlídky a ukazovat jak se tam vykáčí, lidi ti tam budou jezdit, no a zároveň se vyinkasuje za den dva litry, protože mají hezký výlet, ještě tam dostanou trochu nažrat. Takže ve výsledku se s toho taky dá udělat byznys docela dobrý, ale je to furt na ochranu přírody samozřejmě, ale dají se na tom vytráskat prachy. Takže na tohle bych si dával pozor co je a není čistý aktivismus vůči tomu, že ty lidi vopravdu to sere, vopravdu je to zajímavá a chtějí pro to něco dělat, že ten svět se nějakým způsobem proměňuje.

Neříkám, že jsou všichni takový. Když je někdo výtvarník a ty věci chce vytvářet, a pak se v tom shová nějaký člověk, který nechce ty věci vytvářet, ale chce vydělat nějaký prachy. To mi přijde už totálně vytržený z kontextu oproti tomu jak to umění vzniklo, tam to umění nikdo nepodepisoval, to bylo prostě pro vyšší moc. Nebo to bylo pro nějakýho boha nebo domu, pro přírodu a nikdo nepotřeboval tu značku. A teď je přetlak u toho lidstva je tak obrovský, dneska už je úplně jedno co to je, ale pokud je tam ta správná značka, tak se to dobře prodá. Nesouhlasím s tím.

[00:36:33] **artsemestr pod tématem ekologii a klima krizi** [00:36:59] Pokud bych měl zadání/ téma ekologie, co může být lepší dělat člověka, protože ten za to všechno může a jseš venku s toho. Tyhle ty témata pro lidi, který mají svobodně něco vytvářet, to je to důležitý slovo, proto je to volný umění, tak stejně si bude dělat co chce, protože on potřebuje něco vytlačovat, pokud už to není arteterapie, když je to opravdu volný umění, art terapii projde každý výtvarník, čím dříve tím líp. Musí se vyčistit, ten prostor...[00:38:20] CO JE ARTETERAPIE [00:42:14]

Zajímá tě jak obecně umění ovlivňuje svět/společnost nebo ti jde jen o to vlastní vyjádření? Právě chci zkoumat i stranu diváků, jestli to mění jejich pohled na věci/odpady, jestli vidí v tom souvislosti s klima krizi

Ze začátku a podle mě ani na konec, prostě tě vlastně ty lidi ani nezajímají a to se odlišuje od toho programu, protože tam tě velice zajímá co na to řeknou, ale tady, když už nejsme v art terapii, už to máme vyřešený a ta krize už je překonaná, která nutně dřív nebo později musí přijít, aby se ten člověk se někde posunul. Ten divák pro tebe není zajímavý, samozřejmě víš, že se na to někdo bude koukat a že se tam snažíš dost to, co by ses chtěla, aby tam bylo. To se musí snažit, aby to nejprve mohla poznat ty, protože když to tam poznáš ty, tak teprve to začne fungovat dál. Absolutně neuznávám to a nechápu k čemu je to dobrý, že někdo udělá sochu a dostaneš k tomu stránku, aby sis přečetla o čem ta socha je, tak to mi přijde k ničemu ty papíry, to má fungovat tak jak to ten člověk udělá, jak to působí na něj. Záleží jak je vnímavý, aby to působilo i na ostatní. Dobře, Bílek třeba, nějaký obrazy a z boku jsou napsaný nějaký téma z Bible, který doprovázejí u věc, aby ses dostála do té atmosféry, to chápu.[00:46:22]

[00:49:01] Umění z odpadů u nás je to takový velký základ je to železo. Jak tady za komunistů byly a ony jsou i furt, ty sběrný dvory, šrotny, tak X lidí s toho těžilo, protože to bylo strašně materiálu kvalitního, který se jen tak nerozpadne k dispozici a s toho byla k dispozici ta technika, protože se to svařovalo a tak, takže s tohohle kovového odpadu se vytvářely objekty, tak to mi přijde úplně v pořádku, nějaký věci jsou velice zajímavý a je to taky určitý druh recyklace materiálu. Ale člověk když dělá do obyčejného dřeva, tak to dřevo by shnilo, kdyby na něho člověk nesáhl, spadlo by a shnilo by. Když by si ho vzal ten člověk do ruky a chtěl by se s tím ohrát, tak ho spálí. Nerecykluješ tenhle základní materiál

jenom tím, že ho prostě vezmeš a něco do něj uděláš? Ten kámen by se v ty skále vyvětral a rozpadl by se na písek za tisíc let a ty ho vyndáš a něco do něj uděláš, nerecykluješ ho? Kde je ta hranice? Jo chápu, že to musí být jednou použitý, třeba s toho bude schod a pak s toho schodu uděláš reliéf, tak tomu se už dá říci recyklace, stejně jako s tím železem. [00:51:55] **Dělal jsi to někdy taky?** Nedělal jsem to, nikdy jsem neměl tu potřebu se podvolovat jednotlivým dílům, který by mě omezovaly k ty stavbě toho prostoru. Mě to přijde jako podvolování se tomu, omezování, ale někomu jinému, který potřebuje ten mantinel, tak naopak ho to inspiruje.

A máš nějaký kritéria pro svou práci?

Většinou je to od různých ideí, zároveň není to jakože máš nápad a hned děláš, ten nápad tě pronásleduje, znovu se ti objevuje a naskakuje, a když už to cítíš, že bys to měla zpracovat, tak to téma zpracuješ a máš už k tomu dostatek informací, ta múza, nebo možná to je i tlak, takové nasrání, že tomu nerozumíš tomu tématu, že se ti objeví takova zvědavost, dělat něco dopředu nemá žádný smysl.

Pak to zpracuješ a už tě to nezajímá, v tu chvíli je to hotový. Picasso říká, že je to hotový, je to mrtvý. Mě to nezajímá, protože ty si to splnila a je to pro tebe uzavřena věc. Ať se to někdy válí nebo koupí, to už není důležitý materialově, myšlenkově a duchovně už to máš za sebou. Teď co s tím žejo?

Jak by to nemohl být program, když se skupina lidí se sejde a domluví se budou jmenovat dadaisti, tak to přece je program. My jako dadaisté budeme mít nějaký pravidla. Jejich pravidla byly takový, že neměli žádný pravidla, je to tak? Určitý mantinely tam byly a určitý témata se tam řešily, tak co je jinýho program? A teď jde o to, jestli to dělali tak, že přitakávali na tu ničku, pochopili co asi frčí a zaměřovali tu pozornost od těhle míst, anebo tam byl člověk dva, který neměli tuhle potřebu, ale téma tématama se zabývali stejně a vylízali s toho úplně jiný věci, protože tam nebylo takový děvkárství...Ať si každý dělá co chce, já v tom nevidím vyřešení nějakých sociálních problému, pokud se zabývají těmito věcmi, nevidím v tom přínos pro lidi, aby se obklopovali věcmi, který jim dělají dobře na duši, nevidím v tom ani nějakou intelektuální složku, na kterou by lidi řekli, že to bylo hustý. Takže v tom je vlastně o tom jsou řádky v učebnici, že to bylo, ale k čemu to vlastně bylo? Je to můj názor a nikomu to necpu, ale mám s toho takový pocit, že takovýhle lidi potřebovali to nějakým způsobem řešit, bylo jich asi několik, asi to nebylo nějak nápadný, tak se to ukončilo, vzniklo asi něco jinýho, ale na volnýho výtvarníka, který na ten svět reaguje a nějak to zpracovává, mě to přijde dost divadlo, že bych skákal pod nějakých dada napsaných pravidel, že bych musel dělat co bude jenom náhodný. To znamená, že ty lidi nejsou umělci, nebo umělci jsou úplně všichni, to znamená, že umění neexistuje.

ROZHOVOR 6

Jaké materiály používáte ve své práci a proč? Jakým materiálům dáváte přednost a proč?

Já primárně se věnuju fotografii, často je to papír a jsou to dokonce papíry třeba s příměsí nějakých plastů, protože potřebuju odolnější a je to z praktického důvodu. Primárně fotky čištěný na papíře, občas to může být nějaký video nebo tak.

Jaké byly tvoje hlavní důvody v této době? rozvah finančních? Vybíráš papír protože je to součástí tvj tvorby?

Jo, je to tak no, že u ty fotky je to docela daný, ale dělala jsem i třeba nějaké instalace, který byly kombinovanější, ale jo, je to determinovaný tím médiem jako takovým jako to vlastně tradičně s tím zachází.

Taky třeba dělají digitální výstavy, nevím jestli to děláš taky.

No, třeba část souboru je vyčištěna nebo větší část, když je to třeba hodně fotek, pak jenom promítají digitálně, nebo se udělá nějaký video, takže digitální obraz a čistěná fotka.

Pracuješ s nějakým recyklačním záměrem nebo s důvodu etického uvažování?

Právě že jsem používala papíry s příměsí plastu, protože byly hodně odolný. Je tam takový kontrast, pokud to vytisknu jednou na kvalitnější papír nebo i recyklovaný, který opravdu jenom papír, ale pak se to zničí a budu to muset dělat několikrát ten výstavní soubor, anebo jestli to udělám jednou na ten s příměsí plastu, který vydrží a dá se to používat několikrát. Nicméně v poslední době kdykoliv něco dělám, tak vždycky nad tím přemýšlím jestli tam je ta varianta nějakého recyklovaného papíru, vždycky se snažím takhle nad tím přemýšlet. Dopadá to zatím různě, ale určitě nad tím vždycky přemýšlím.

Jaké jsou tvoje kritéria tvoji práci?

Asi víc ty kritéria idejový než materialový. Základní kritérium asi je, aby to dílo bylo srozumitelný, aby ta myšlenka byla dostatečně chytrá a jednoduchá zároveň, aby to prostě komunikovalo s divákem. Pak ještě praktičnost, realizovatelnost a finanční stránka, ale to asi není první kritérium, spíše to další, když už se řeší opravdu ta realizace.

Když pracuješ na realizaci, jak probíhá proces výběru toho materiálu?

To je určitě vždycky různý, kus od kusu, projekt od projektu. Často vznikne idea, nebo data v počítači a potom to vlastně tiskne k nějakému konkrétnímu projektu nebo za konkrétním účelem. Pak záleží na tom prostoru, jak je to velký nebo malý, jak to má vypadat. Pak to probíhá jako nějaký konsensus, jednak s kurátorem a právě i ceny vs. toho materiálu, s čeho to je.

A ten papír bereš ve škole nebo kupuješ sama?

Já už mám školu hotovou, ale právě na Fakultě umění a designu v Ústí je tam dobrý plotr nebo je tam dobrý centrum na tisknutí fotek, takže to pořád využívám tam, když to jde.

Jsou tam nějaké alternativy pro třeba více ekologický tisk?

No, částečně, ale myslím, že u ty realizaci pořád převažuje potom kvalita toho výsledku než vyložení tahle ta udržitelná ekologická stránka. Respektive ty ekologický varianty tam jsou, ale ona nebývají tak kvalitní.

Pokud se budeme bavit o té ekologické stránce a jak se to řeší ve škole. Myslíš, že učitele a vedení to nepodporují? Nemotivují studenti?

Myslím, že určitě je ten zájem víc ze strany studentu. V těch ateliérech bude záležet člověka od člověka. To bude vždycky daný tím jak to má on sam nastavený. Ve větší míře jsou to starší ročníky, takže k tady tím tématem přistupují trochu jinak. Takže to určitě bude větší kladený důraz ze strany studentů.

A proč to tak je podle tebe? Proč vedení to neřeší?

Já bych asi neřekla, že to je úplně takhle, ale spíše, že pro ty mladší umělci je to momentálně hlavní téma i v životě, kterým se zabývají a pro ty starší ročníky to tak být nemusí. Asi je to taková aktuální věc, která se teď řeší a třeba k tomu přistupují zdrženlivějí, trvá jim než to přijmou, že to aktuální téma, ale to je taková spikulace.

Když jsi končila tak to téma ještě nebylo aktuálním?

Asi trochu jo a je možný, že to ty profesori vnímají jako trend a proto se k tomu stavějí zdrženlivějí. Ale co mi přišlo zajímavý, že my jsme vždycky měli, myslím, že v prvním ročníku jedno z

témat environment jako to prostředí, vlastně široce rozevřený a v rámci takhle širokého tématu člověk se mohl věnovat čemu chtěl, a já jsem bla v loni v letním semestru v komisi na klauzurách a právě tam zpracovávali taky to téma environment v tom prvním ročníku a vlastně mi přišlo zajímavý, když jsme to zpracovávali my tenkrát, což je nějakých 8 let zpátky, tak to bylo vnímaný opravdu různými způsoby, bylo to nějaký zkoumání toho prostoru kolem nebo třeba pereferii a tak, ale teď jsem si všimla, že opravdu úplně všichni už to brali z pohledu klima krizi, z různých úhlů pohledu zase různým způsobem, ale když jsi řekla environment tak každému naskočilo tohle. Nikdo nefotil starý nádraží nebo něco takovýho.

Myslíš si, že posledních dva roky se zvedla vlna toho aktivismu kolem toho globálního oteplování a klima změn a spolu s tím to přišlo nebo se to spíše upozadilo?

Ne spíš mi přijde, že to eskaluje tenhle rok právě. Nebo poslední rok já upřímně kolem toho covidu já mám tendenci ten loňský rok vynechávat, protože moc nevím co se kde dělo, ale právě to bylo v loni v letním semestru, když jsem tak viděla dělat tyhle témata. Co tak vidím kolem sebe, tak právě ta pandemie do toho trochu chodila vidle, ale to je pořád velké téma.

V tvým okolí bys řekla, že se tomu věnují a ten zájem tam je?

Přijde mi, že jo. Mi právě přišlo zajímavý, když už jsme u těch trendů. Galerie fotografie, kde vlastně pracuju, tak se účastníme výběrových řízení na granty na ministerstvu kultury a docela mě zaujalo, že vloni to myslím bylo, teď si nejsem jistá, ale v hodnocení těch komisi, který hodnotí právě ty projekty českých galerii, tak tam několikrát zaznělo, že ten program galerii je věnovaný až moc tomu trendu klimatický změny a právě už to nazývali tím trendem a už to je z jejich pohledu nežádoucí nebo trochu nežádoucí, že je toho opravdu hodně a každá druhá galerie tam má zaměřený na tuhle, tak to v nich nějak rezonuje. Přišlo mi zajímavý, že to nazývají tím trendem, který je opakující se a nadbytečný.

S pohledů těch umělců je to vnímá taky jako trend nebo jejich vlastní vyjádření?

To je právě velká otázka a myslím si, že rozhodně nemá jednoznačnou odpověď a každý to bude mít trochu jinak. Myslím si, že pro spoustu umělců to opravdu bude tak, že je to pro ně momentálně v životě téma číslo jedna, třeba pro mě taky, takže to přirozeně zpracovávají, je to opravdu hodně silně ovlivňuje a já si myslím, že hodně záleží, že spousta lidí do toho jde s upřímným záměrem, že to opravdu bolí, ale hrozně záleží na tom zpracování a na tom jak to komunikuje s divákem. Já tomu říkám aktivistický design, že se to jako tváří, že to v sobě má tuhle aktivistickou myšlenku, ale je to jenom taková vizuální věc a přesah v tom reálně necítím a tam si myslím, že to mohl být skoro až kontraproduktivní, že se někdo řekne to je zase nějaká ekologická agitka a to vlastně nejde dál. Nebo to může být upřímně zpracovávaný témata, který budou natolik jednoduchý, že to bude s tím divákem komunikovat a rezonovat. Přijde mi, že u tohohle tématu hrozně důležitý aby to komunikovalo s tím divákem nějakou srozumitelnou formou, aby nad tím jenom nemávnul rukou, tohleto je další aktivismus. Takže já si nemyslím, že by si lidi řekli tak teď je trendy dělat eko věci, tak to budu dělat taky a vyberou mě do opencallu to si jako fakt nemyslím. Spíš asi obecně, ty věci jsou míň srozumitelný a ta scéna je taková uzavřena sama do sebe, tak tam se spíš veze na tomhle trendu, do toho jako zapadne a má nižší účinek.

Řekla bys že tvoje umění se dá počítat za aktivismus nebo politické umění?

Jak u čeho, asi dva projekty tohohle nějakým způsobem dotýkají, ale neoznačila bych to za aktivismus a už vůbec ne za politické, spíš jenom k tomu, aby se ten divák podíval na něco s trochu jiného

úhlu, aby se trochu zamyslel nad něčím a nad prostředím kolem sebe a nad tím jak on sám v něm funguje, víc než bych to považovala za aktivismus.

S jakými reakcemi ve svém okolí (např. mezi přáteli, ze strany učitelů) jste se setkal/a?

Tak ta jedna věc, takto byly konzervy, na který byly vyměněny etikety a byly na něm místa ať už přírodní i třeba jako kulturní, který podle mě je třeba zachovat a chránit, až jakoby zakonzervovat, takže to bylo několik takových konzerv, na který byl udělaný čarový kód a složení, s čeho se ty daný místa unikátní skládá. Tam jsem se setkala s reakcema, že to je jasný, srozumitelný, že to pochopili, ale bylo to takový pokývání, že *jojo je to hrozný, mělo by se s tím něco dělat*. Větší nebo silnější reakce to nemělo. Pak ta druhá věc, čemu se věnuju asi celkově obecnější, tam to mám jako v druhém plánu a věnuje se turismu, který taky velkým způsobem ovlivňuje klimatickou situaci a bylo to trochu o tom, že by se mohlo cestovat míň nebo přemýšlet nad tím než někam jedu jak je to nutný a jak ta, jedu a tak. Byl v tom takový for, takže to lidi bavilo, ale si myslím, že to nemělo nějaký větší efekt, že by ty lidi ovlivnilo natolik, že by si řekli, že příště nikam jet nemusím, takže na tom pracuju dál, aby to třeba někdy takový efekt mělo. /je to a ARTomatu/

Pak je otázka do jaký míry to vníma ten divák, jestli o to vůbec má zájem o to dílo, o ten problém, je to nezbytný pro to, aby to v tom viděl, co tam chceš vyjádřit.

Zajímá tě jak obecně umění ovlivňuje svět/společnost? Myslíš si, že prostředí umělců je na to dost silné, aby ovlivnilo veřejnost tou tvorbou?

No určitě, hodně nad tím přemýšlím a s různými výsledkama a právě nevím, nejsem si jistá, že zrovna umění je ta nejlepší forma artikulovat takhle složitou otázku enviro krize a to říkám v rámci českého kontextu, protože mi přijde, že ta česká současná scéna je opravdu hodně zahledněna do sebe a obsahuje omezený množství lidí, který v něm se navzájem opakují a takhle se živíme se sebou. Tak je tady malý přesah k nějakému běžnějšímu divákovi, takže v tomhle kontextu mi občas přijde, že ty enviro témata si tak jako mezi sebou placáme všichni z ramene na rameno. Už si to říkají přesvědčený lidi a všichni nad tím dojíme jak je to hrozný a nedostane se to dál přes tu bublinu současné české umělecké scény. A v tomhle kontextu už mi přijde skoro zbytečný a právě nějaké formy jako happeningu, aktivismu, politického aktivismu nebo i radikálního aktivismu mi přijdou v tomhle funkčnější než současný umění, kterému se moc nedaří to téma artikulovat a předkládat veřejnosti.

Jak moc se využívá odpad v současném umění a jak se to změnilo? Souvisí to s enviro krizí?

přijde mi, že se s tím poměrně pracuje a třeba 5 let zpátky a tak rok-dva se to trošku upozádilo, ale tady si nejsem úplně jistá, jak člověk nebyl dlouho v galerii tak už vlastně ani nevím jak ty trendy teď vypadají, ale jo, tenhle trend tam určitě byl a vlastně mi přijde i víc v pohodě, když se využívá odpadový nebo recyklovaný materiál a nemusí se tím nutně artikulovat ta ekologická otázka, ale dělá se to proto, že to je rozumější, protože to víc dává smysl, že to nemusí sloužit tyhle myšlenky, ale být běžnou součástí tvorbou. Přijde mi skvělý, když se s tím pracuje v designu a tam to dává i větší smysl, tam ten trend je v rámci designu využívat odpadový materiál. **A nemusí to být spojený s klima krizí**. Určitě, a to mi přijde skvělý, když už v souvislosti s klimatickou krizí ty designéři začnou využívat odpadový materiály a tam mi to dává velký smysl a to určitě je součástí tohoto trendu.

Jsem se setkala s problémem, že umělci vnímají odpad jinak než ostatní, že pro něj to je materiál, který se dá využít a ne to, co vyhazujeme. Třeba to, co mají ve škole, tak se snaží využít. Co je odpad pro tebe?

Já nedělám tolik různých instalací nebo nepotřebuju toho materiálu ani tolik, ale určitě, když se ve škole něco řešilo tak to je přirozeně, že člověk se snažil využít něco, co už tam je, co už existuje a jednak aby ušetřil peníze a samozřejmě měl radost, že se ten materiál zpracuje, že se nemusí dělat nic nového a tak je dost důležitý v rámci ty galerijní praxe, když děláme různé složitější instalace a tak se vždycky snažíme využít něco, co už tam máme nebo nějaký materiál, který má někdo jiný. Vtom je skvělá FB skupina Umělecký materiál za odvoz, ona zas tak dobře nefunguje, ale je skvělá jenom ta idea, že se tam snaží navzájem si ty věci poskytovat, že to nemusí být jenom o tom využívat vyložené odpad, ale využívat něco, co někdo jiný už nepotřebuje. Já právě takhle funguju v normálním životě, že se snažím už podstatě nekupovat nové věci a vždycky se nejdřív pokusím sehnat co už existuje a někdo to už nechce. Takže já tak pracuju skoro se vším kromě toho, když tisknu ty fotky a přemýšlím nad tím a když mám tvůrčí krize a delší dobu nic nedělám, řeknu, že to je neekologičtější co můžu dělat, že není nutný pořad tvořit něco nového, může se věnovat něčemu jinému. Protože jsem úplně nepřišla na to, jak ty fotky tisknout nebo realizovat ty výstavy úplně ekologicky, není na to ten tlak, je tlak na to, aby to vypadala pěkně, nebo vyjádřit tu myšlenku na těch fotkách, ne že by člověk hrozně řešil to, na čem je to vyčištěný, a že by se recyklovaly papíry metr krát metr velký papíry, není to tak jednoduchý, ale byla bych ráda kdyby to tak bylo no. V té galerii se snažíme pracovat s nějakým existujícím materiálem a když to nejde, tak si pořizujeme nový, ale není to zase tak, že bych si řekla, že dneska si vyrobím něco z odpadu. Přemýšlím nad tím možná spíše mimo tu uměleckou sféru. Ne tak, že bych si apriori řekla, že budu pracovat s odpadem, ale spíše se snažím využívat použitý věci kdykoliv to jde.

Takže celkově odpad není něco, co použiješ v umění.

No, ne jako apriori ne jako vyjadřovací prostředek.

Znáš někoho, kdo dělá primárně z odpadu?

Určitě jo a myslím, že to i má tu environmentální tematiku a cíleně pracuje z odpadem a je to ten vyjadřovací prostředek, třeba místo plátna a štětce má ty odpadky, ale nevybavím si konkrétní jména.

Jak to změnilo Tvůj pohled na odpad během studia nebo to s tím vůbec nesouvisí? Souvisí to třeba s větším zájmem o ekologii?

Určitě ta druhá možnost jo, asi jsem taková byla podstatě vždycky, jako využívat ty věci který existují, ale čím víc se prohlubuje ta environmentální krize, tak tím víc nad tím opravdu cíleně přemýšlím, nemá to tu souvislost s uměním.

A co tvoje okolí? ovlivňuje tě nebo spíše ty jeho?

Spíš já to okolí a jsem možná taková militantnější, mi přijde, že spoustu lidí v našem okolí včetně lidí, který se v tom angažují tak nejsou dostatečně důsledný ohledně toho chování vůbec k enviro krizi, takže já jsem asi ta kdo vznáší ty otázky. Víc než k tomu umění se mi to propojuje s celým životem je to hlavní téma a asi víc to ovlivňuje moje chování jako spotřebitele, než jako chování jako umělce.

Už mi taky pár lidí říkali, že to řeší spíše ve svém osobním životě než ve tvorbě.

No, tak to, si myslím, že umění není úplně to nejlepší médium na artikulování tohoto problému a asi víc je důležitý být odpovědný a promítat i do toho umění samozřejmě jak se člověk rozhoduje nad všem a právě jaký volí materiál atd, ale ne vždycky je potřeba to zpracovávat přímo tohle téma v rámci uměleckého projektu a ten aktivismus nebo kreativnější aktivismus, ten happening k tomu je lepší forma.

Jak rozdělujete aktivismus a ten happening od umění?

Ono se to samozřejmě může prolínat a mnohdy i prolíná a asi ten hlavní rozdíl cítím v ty komunikaci ty samotný věci a v tom výsledném umístění a v celým tom projevu a v rámci toho dopadu. Pokud je to jenom soubor nebo instalace v nějaký malý galerie, tak to uvidí 150 lidí dohromady, tak to pro mě není úplně ten aktivismus, protože nemyslím, že by to pak mělo význam. Ten aktivismus vnímám opravdu, že se snaží být hodně vidět, záleží mu na tom, aby o tom lidi věděli, snaží se zburcovat lidi kolem sebe. To je podle mě ten základ. Mnoho umělců, včetně mě, udělá nějaký velký téma a dá ho do jedný galerie, kam přijde pár lidí a tím to má hotový a ten efekt tam prostě nebude nikdy takovej pokud se kolem toho neudělá větší hala a neuvidí to víc lidí, anebo se do toho nezapíjí média a tak. Tam vnímám daleko větší snahu, aby to bylo vidět, aby se to dostalo do médií, aby se kolem toho udělal rozruch. A potom už jak to konkrétně vypadá v rámci těch médií nebo toho happeningu, tak to se může prolínat.

Je taky názor, že zaprvé už to není umění a zadruhé, že umělci to dělají kvůli pozornosti a zisku. Nejde o řešení problému, nebo aspon o upoutání pozorností kolem toho problému, ale kolem toho umělci.

Já si to nemyslím, já se trochu zamyslím ať neplácám nesmysly...možná trochu v některých případech to bude, ale já spouště lidem, v ten jejich upřímný zájem věřím, ale zase jako obecnější trend toho, že tady nemáme tendenci jít víc do těch lidí a to spíš v celý ty scéně, že nás tolik nezajímá ten obyčejný běžný divák a návštěvník a ty naši spoluobčané, že se ty lidi to dělají sami pro sebe, ale to je nastavením celý ty scéný. Nemyslím si, že by se to dělalo kvůli ziskům a tak, spíš se ty lidi zvyklý pracovat tak, že udělají nějakou hrozně složitou postkonceptuální instalaci s hrozně hustou myšlenkou, který nikdo nerozumí a pak ji vidí 20 lidí a jsou schopný s tím být spokojený, a tohle jim přijde jako fajn výsledek jenom proto, že to mají v ty galerie, která bude dobře vypadat v CV. Já si spíš myslím, že to je tenhle provázaný problém, který je tady delší dobu, akorat se do něj externě přišlo silný téma, který přirozeně vníká, ale ty lidi se chovají furt stejně.

Takže celkový dopad nebo působení na veřejnost na české scéně moc není?

No, mi to tak přijde, u těch menších galerií, určitý části ty sceny, že se vlastně není tak žádoucí oslovit širší veřejnost, ono se o tom často mluví, ale reálně to nikdo moc nedělá nebo málo, možná se to trochu zlepšuje. Třeba si vybavuju hodnocení z ministerstva kultury, což jsou dost ty lidi který pak ovlivňují to směřování toho, jak to tady vypadá. Třeba centru současného umění DOX se vycítalo, že návštěvnícky přívětivý, vlastně se mu vycítalo, že tam chodí lidi a obyčejný lidi dokonce. Zase to bylo něco, co není žádoucí, že to byl na ně asi moc velký pupík. Přijde mi, že se mezi tím musí hledat balance.

Co třeba bylo zajímavý, že galerie, která se snaží komunikovat s širokou veřejností a přijde mi jedna z nejlepších v čechách, tak je galerie Rudolfinum, která právě měla tu výstavu Unplugged, kde se počítalo s tím, aby ty věci měly co nejnižší environmentální zátěž, což mi přišlo skvělý. Tam byla možnost s těmi lidmi komunikovat a pak ty samotný díla mě osobně přišli poměrně slabý, že tam právě ta výpovědní hodnota, která by vztahovala toho běžného diváka k environmentální otázce, tak to tam moc nebylo, nebyly dostatečně silný a celý se to trochu ztratilo do prázdna, že se to nakonec taky úplně nepovedlo. Tahleta snaha mi přišla hrozně zajímavá, a mohlo by se to dít nezávisle na tom tématu, že to téma nemusí být ekologie, ale přitom celá ta produkce ty výstavy bude co nejšetrnější.

Ono je hodně zajímavý ta trendovost u toho. Možná se to už i stalo, že se s toho stal trend do té míry, že se pro ty lidi začíná být otravný, že to téma už nerezonuje a člověk si řekne, že to je zase ekologická agitka a už to nevyvolává tu emocionální reakce, že možná ve chvíli kdy dojde k tomu zahlcení nebo k tomu souběhu, že se ve všech galeriích najednou bude zpracovávat tohle téma, tak se to rozmělní, což není podle mě chyba někoho konkrétního, prostě se to tak může fungovat. Možná i to byl důvod v rámci těch komisi, že už najednou nebylo žádoucí mít všude ekologický výstavy.

Myslíš, že se dá čekat nějakou velkou proměnu umění v důsledku klima změn?

Asi ne, nejsem si úplně jistá jestli mám dobrý vhled do zahraničí, protože mi nepříjde úplně fér to hodnotit jenom na základě ty český scény. Nepříjde mi, že by se úplně změnilo a ono se tak zatím nezměnilo v rámci toho nic, pořád je spousta lidí, který to nereflektují vůbec a na to nereagují, protože si dělají něco jiného.

Možná se to dá spojit s trendem, který se přetváří v nějaký velký pozorovatelný směr v umění a tím si vybuduje místo v historii třeba někdy.

Já si myslím, že to zase souvisí v běžným chováním toho člověka, to asi je důležitější a to doufám, že nebude jenom trend. Myslím si, že jak ta situace bude zhoršovat a zhoršovat a naopak by měli ty lidi přebývat, který začnou třeba žít a uvažovat udržitelněji, než že by odpadali. Já to takhle cítím, jak se chovám, tak mi nepříjde v rámci nějakého trendu, spíš ráda pozoruju, že ten trend se rozvíjí na tolik, že si třeba koupím veganský jídlo všude možné a naopak na to začínají reagovat ty velký firmy a ať už to znamená cokoliv, ale se právě naopak dostává do toho trendu i v rámci toho kapitalismu, že se to rozjíždí ve velkým, tak si nemyslím, že by se to mělo úplně ustanout v rámci těch běžných uživatelů. Doufám, že těch spotřebitelů udržitelnějších bude přebývat a právě proto si pak myslím, že je základ takhle uvažovat a potom už se tak člověk rozhoduje i při těch uměleckých volbach, co udělá a jak, čím a kam pojedete atd.

Možná pomine to zpracovávat tématicky, nebo se to promění, nebo naopak to začne být radikálnější, protože zatím mi přijde, že to všechno je takový slabý, to jak se to zpracovává, není to dostatečně závažný, takže to se asi promění anebo to vymizí tematicky, ale doufám, že ten pohled k tomu procesu, k těm materiálům i k ty logistice kolem toho, že se bude spíš stupňovat směrem k udržitelnosti. To je taky důležitý aspekt toho, třeba pár let zpátky se řešila Cena Jindřicha Chalupeckého, tam v tom katalogu bylo uvedený jak energeticky náročný byly veškerý ty projekty, tam bylo vypsáný kdo kam jel, jestli jel vlakem, jestli tam jela dodávka pro ty věci a tak dále, kolik spotřeboval energii na to. A to mi přišlo určitě zajímavý, jako takova hozená rukavice jak ukázat to. V rámci galerie máme politiku udržitelný mobility a i v rámci kontextu i v rámci financí i hodně v rámci ekologie. Když vystavujeme zahraniční umělce, tak opravdu jenom ze sousedních zemí a ideálně co nejšetrněji dovezených sem. Právě o tom byla ta Unplugged, že jeden umělec přijel z Berlína na kole a přivezl ty svoje díla, protože to taky obrovská část toho dopadů. Není to jenom to téma a ten materiál, ale pak celá ta logistika okolo a tam si myslím, že v rámci toho trendu je důležitý, aby co nejvíc zudržitelněla celá ta produkce umění okolo i v rámci těch velkých institucí, který si to můžou paradoxně snad dovolit víc než ty menší, nebo začnou ty malý. Tohle podle mě má stejně nejhorší dopad než to, když někdo použije nový rámy nebo starý dřevo, ale potom pro to jede obrovská doslová dodávka přes půl Evropy a to je pak asi horší. Vlastně tady to uvědomění se řešit každý ten krok a snažit se ho udělat víc šetrný, aby se o tom víc přemýšlelo v celým tom systému uměleckém.

Setkala ses s umělcem, firmou nebo galerie, která to vůbec nereflektuje anebo odporuje?

No napadlo mě někdo s těch starších ročníků, asi je nechci jmenovat. Právě, že jo, určitě někdo nad tím jenom tak mávne rukou, že to je jenom takový ten trendík a právě ty lidi, který jezdí všude autem a obecně ty lidi, který to nereflektují v běžném životě a nad tím nepozastavují, nepřijde jim to zásadní. Neříkám, že by popírali globální oteplování, ale nehodlají na základě toho měnit své návyky, tak ty to nemají tendenci reflektovat ani v tom umění. Přijde mi právě to zásadní ta provázanost s tím, jak se člověk chová v tom osobním životě.

ROZHOVOR 7

Pokud je to jasný tak bych přešla k otázkám a zeptám se jaké materiály používáš ve své tvorbě?

Hlavně zastávám klasickou foto, takže převážně klasický papír, klasickou cestou foto zvětšuju a když ji tisknu, snažím se na tom papíru, také je podstatný je tam plast, tam je polipropilen, on je trochu matný a vydrží to úplně všechno, kdybysme potřebovali vystavovat někde venku, mohlo by tam pršet. Z jedny stránky to není úplně klasická analogová foto, nedá se úplně být ekologický nebo popřípadě veganský být nemůžou, protože hlavním nositelem ty baze je celulóza, která se vyrábí s kopytek. Hlavně při výrobě a zpracování filmu i těch fotek se spotřebovává hrozně moc vody. My jsme to propocitavali a zjistilo se, že s jednoho filmu ze 70 litru jsme se dostali na 25 vyplejtvaných, že to je minimum.

Z jakých důvodů jste měli potřebu to přepočítat a vůbec řešit?

Když jsme to dělali ve škole, tak nam to bylo jedno, ale pak jsme se zavřeli doma, zavřeli dílny a ve škole máme všechno. černobílý film si můžeš vyvolat v pohodě doma, ale když jsme to začali dělat, tak se zjistilo, že se spotřebava hrozně moc vody, vůbec man to nedošlo. Normálně ve škole jsme tam hodili hadicí do toho tanku a šli na cigaro a měli jsme 20 min pohody.

Bylo to kvůli uvědomění kolik vody se plýtvá?

Vlastně jo, a používám taky filtrovanou vodu, protože na bytě máme strašně tvrdou vodu a to se taky odráží na kvalitě ty fotky

Pracuješ s nejakým recykl zam?

Používáme někdy recykl papír, ale tisk na tom není úplně jako suprový, prostě je to papír. Ja často používám s tou plastovou podložkou, která je levnější, nemusí se tím delat tolik jako s bajtovou podložkou, je pevný a vydrží víc. Ja jsem fotil krajinu, vlastně hodně věnuju, kůrovcová kalamita jak mizejí ty lesy, foto jsem prave zvětšoval a po nějakých klauzurach, po týdnů jsem prisel, byly všechny popálený, byly stočený, vlastně jak to je jenom papír, tak ten plastový prostě to vydrží, tak se přiklaním k tomu, a vy výsledku to je asi víc eko. Teď na klauzury jsme dělali portréty a ja jsem skenoval ty fotky s ASIC, takový hnusný, a říkal jsem si, že to má být takový lesklý papír jako ten průkaz, takže je to v čem to důležitý, to byla taková pěnová, plastová, takže v tom případě ta ekologie jde stranou. Kdy bych myslel o tom, tak prostě udělám výstavu na obrazkách, to je zrovna médium, který asi nemůže být eko, byť se tak tváří a přijde mi zábavný, že tak lidi řeší ekologický problém a pak si tisknou kvanta, musei s tím jdou úplně do haje, protože ty vytvářejí obrovskou uhlíkovou stopu, protože ty transporty jsou normálně jezdí nákladáky. Jak jsem dělal ty pláň, tak taky trochu poukazuju na tu ekologii a fotím to na film, pak to zvětšuju na papír a to taky je prostě začarovaný kruh, něco říkám, ale zároveň ta ekologie je mi u prdele.

Ta negativní reakce je spíš od studentů nebo učitelů?

Ne

Myslíš učitele a vedení neřešit tu ekologii a materialitu a nějak do toho nezasahují?

Materialitu řeší, myslím, že zrovna u nás tak asi uvědomějí nejsou ty vedoucí s hlediska ekologie. Martin Jasenský(?) tvoří s M. Polákem a oni už od 80.-90. let točí všechno na film a nikdy to asi nějak neřešili a ta naše asistentka se snaží být .. jak to dělá, ale pak zase nezohledňují. Tak si myslím, že ekologie a umění úplně nejde dohromady, já jsem na to hodně alergický, jsem to řešil když jsem přišel na fakultu, každá výstava nebo opencall balo eko eko eko, a signal festival dostal vedoucího absolventa naší fakulty, a to byl plan B samozřejmě ekologická situace a on to argumentoval tím, že to je prostě trendy, to samozřejmě je a to je vlastně dobrý s ekonomického hlediska, ALE signal festival! Festival o světle, který spotřebovává elektřinu strašným způsobem nemůže hlásit téma tu ekologii, to je tak povrhni. Samozřejmě současná doba je prostě k tomu trošku demotuje...aktivismus v umění může být, ale čistý aktivismus podle mě nepatří do galerie. Z čeho jsem jako fakt hodně naštvaný, tak byla výstava v ústeckém domě umění a obecně máme 3 galerie.. a v jednu chvíli všechno bylo o ekologii, byl tam přesah toho trochu, dobrý já jsem taky zastávce videoartu a je to super, ale tohle už ne, to je čistý aktivismus, at to dají do kina. nebo kdyby ten aktivismus nebyl tak přímočarý, aby to bylo schovaný.

Myslíš si, že se zvedla vlna toho aktivismu kolem klíma změn a spolu s tím to přišlo nebo se to spíše upozadilo?

Nevím jestli to dokážu říct, mě vlastně každý rok to vnímání toho umění jako se tvoří a mě to transformuje, tak před 5 lety mě zajímala úplně jiná věc, zpětně si uvědomuju, že jsem se s tím setkával, ale moc jsem do toho nešel, mě zajímaly téma, které nejsou tak konceptuální.

Ve škole...

To tady je vždycky. To snad asi dělá úplně každý, u nás s 10 asi 1-2 dělají něco takového, někde je to dobrý někdy ne.

Moje kamarádka imitovala pomocí látky vodní hladinu, to jsou osobní věci, protože ty osobní věci jsou většinou pravdivý, musím jim věřit. Víím, že ve vedlejší reklamním ateliéru, tam řeší tu ekologickou věc,... jsou tam problémy, že je vedle teplárna a je tam popílek, je to nějaký karcinogenní odpad, který se musí likvidovat tím, že se dá do vody, takže se to dalo do vody v přírodě a prosakuje t, lidi se tam koupou a je to prostě nechutný, když si to pak uvědomíš. TAK vlastně to dílo bylo o ekologii, tisknutý na kvalitním eko papíru, všechno dobrý, ale pak přinesla na klauzury nakrájený meloun v plastový klaičce...

Tak ještě ty grafici hodně řeší tu udržitelnost při publikaci, a digitalnici, zaměřený

U nás je to tak asi, že když ten student vybere tu udržitelnou cestu, tak ho v tom podpoří, kdybych já si vybral udržitelnou cestu, tak věřím, že dostanu stoprocentní podporu, nedokážu si představit, jak bych asi pracoval s těmi fotky, jestli bych to promítal, nebo měl bych to na obrazovce. Jsem asi ale dost materialistický člověk, že rád tisknu ty fotky, rád je prohlížím. Nevím co se s tím stane za 30 let, doufám, že se to nestane odpadem.

Mi přijde skvělý, co teď dělá IKEA, tu jejich kampaň, že ať si lidi opraví nábytek, který si od nás koupili. nebo třeba z PET lahví vyrobí peřinu, ale jestli je to trend a vydrží dlouho, tak to je v pohodě.

Co je odpad?

Odpad je to, co vyhodím) Třídím odpad, ale nechci se stat takovým fašistém, který rozdělí to bálení na kousky, asu jsem v tom hodně pohodlný, snažím se nekupovat hodně obalu, abych ten odpad neprodukovat, snažím se být zero waste.

A co se tyče umění? trash art, eko art třeba?

Když je to udělaný dobře, tak s tím nemám problém. Já to nevyužívám, ale jsem nějak řešil hromadění věci a ja jsem se nastěhoval do prázdného bytu a najednou ty věci se kupějí a ja jsem si to rozdělil na sekce a je to prostě odpad, málo používám plast, ale stejně ho mám všude. Tak tady mám fotky a tam jsou vajgly, tak je to odpad. a taky jsem měl soubor After Christmas, to je album, kde jsem adaptoval vánoční stromeček, který jsem našel u popelníc, že to jde využít nějak jinak, jde dělat i jiný věci. Tak jsem s ním byl v kavárně, na klouzačce, v parku, ve sprše, ale jde tam o to, že ten stromeček se nemusí používat o vanocích. Segra prostě dbá o ekologickou domácnost a ten stromeček vyrobila. Nemyslím si, že bych si koupil hnusný plastový stromeček, ale babička s dědou to mají 30 let a nemuseli kupovat normální stromeček, takže když už plast, tak aby to bylo pořádně využítý.

Umění přímo z odpadku se hodně dělá na ateliéru, který se jmenuje Objekt Prostor Akce, pod vedením Jiřího Kovandy, to je úžasný člověk, myslím si, že to taky využíval a ty studenti tam s tím taky dost pracují a tak asi největší podíl aktivistů ve škole, tam mají performance a je tam dost radikálních aktivistů. Pak ještě Petr Kubáč absolvent našeho ateliéru fotil skládky, Krajiny na skládce, to byl jeden soubor, estetický, hrozně krásný.

Zajímá tě jak obecně umění ovlivňuje svět/společnost nebo ti jde jen o to vlastní vyjádření?

Je to složitá otázka, asi primární je, aby to bylo uvěřitelný pro mě, aby to šlo ze mě. Umění by se nemělo dělat za účelem umění, když člověk dělá pro radost, tak je to mnohem autentičtější, leč kdy mnohem zajímavější pro ostatní lidi. Když někdo dělá umění za účelem toho umění, tak je to v 90% sračka. Pro mě je asi důležitější, aby to bylo dobrý pro mně a když to bude mít nějaký dopad, tak to je dobře, klidně asi i negativní i pozitivní, všechno je dobrý.

Myslíš, že obecně je umění dost silné aby ovlivnilo veřejnost?

Asi by mělo, protože do galerie asi chodí lidi, který tam chtějí jít a nejsou asi hloupý, ale zase je to trendy chodit do galerie, takže nevím. To je složitý definovat, umění by asi takovým mělo být, ale asi není, protože to už hraničí s tím radikálním aktivismem. Mě hrozně baví ty galerijní prostory, které jsou nezávislé na tom co se děje, jedou si svůj program, nějaký filosofický téma. To si myslím, že je důležitější smysl toho umění toho člověka obohatit, dat mu tu možnost dostat se někam jinam a aby člověk mohl vytěsnit ten současný svět. Asi by to bylo přínosnější u toho umění, že toho diváka může dostat někam jinam, než být nějakým nosičem poslání. Asi by bylo dobrý, kdyby umění měnilo svět, ale to asi v tom není. Už se potřebuje asi nějak nový průser, kterého by se umění mohlo ubírat než toho globálního oteplování.

ROZHOVOR 8

Pokud je to jasný tak bych přešla k otázkám a zeptám se jaké materiály používáš ve své tvorbě? A nemusí to směřovat jako k tomu tématu spíše obecně

Já studuju fotografii, většinou jsou to ploché materiál, zatím vůbec neinklinuju k nějakému materiálnímu vyjádření, intermediálnímu nebo tak. **Jaký papír používáš?** Tak v ty fotografické chemie

je více druhů papíru a určitě jsou papíry, které jsou přírodní nebo přírodnější. To používám když tisknu knihy, ale pak na který se tiskne a ty jsou s příměsí plastu a ty nerada, ale děje se to. **Když ten papír kupuješ, tak ten důvod je spíš ideový?** Jo, to je asi hlavní aby to sedělo ty myšlenky, ale taky když jsem třeba dělala enviro téma, tak nemůžeš tisknout na plastový papír, takže určitě to s tím souvisí jako terciálně až jako jak to je environmentálně zatěžující.

A pracuješ někdy s nějakým recykl nebo více udržet směrem?

určitě, to jo.

V prváku je vždycky téma environment, já jsem to pojala tak, že jsem chtěla řešit problematiku půdního sucha v ústeckém kraji a šlo mi o to to nejenom ukázat, ale i analyzovat a vysvětlit lidem proč se to děje.

Reakce?

Kladný, dopadlo to dost dobře. Nevěřila jsem tomu, že to může dopadnout nějak dobře, ale dopadlo.

a ze strany studentů nebo diváků?

Začala ta korona, takže to bylo na internetu a nikdo moc to neviděl, to je úplně něco jiného, než stojíš před tou fotografií toho pole a jako necítíš to. Takže reakce moc nebyly, ale s hlediska ty komise byly dost kritický otázky, který se dá přiblížit pojmu negativní, ale nebyly negativní.

Maš práce, které bys zařadila do politického umění nebo art aktivismu?

V tady ty práci jsem právě řešila i tu problematiku toho aktivistického umění, ke kterému bych se prostě absolutně nechtěla přiřazovat s toho důvodu jaký to má teďka ty konotace, že to je spíš politicko agitační probléma to nepřináší tu původní myšlenku, kterou by mělo o ty přírodě a spíš je to úvodní věc, takže já bych se nerada to ty kategorie pasovala kvůli tomu jak to teď vypadá, ale tahle ta práce to zatím splňuje, ale jiný nemám.

Jak si říkáš, že to je trandový mít aktivistický rysy ve své práci. Myslíš si, že se zvedla vlna toho aktivismu kolem klima změn a spolu s tím to přišlo nebo se to spíše upozadilo?

Určitě je trend. **Trend na aktivismus nebo na eko akt?**

oboje, jako umění je aktivismus, opravdu ten aktivismus prohlašování názorů, který naprostou změnou systému, ekologický nebo feminismus, to jsou téma který se objevují teď, ale v naprostou poničeným smyslu, který tam nemá být.

Myslíš že to má tendence zkončit?

Tam asi není jak by to přestalo kromě teda toho, že by se něco fakt stalo. Čím víc těch problému bude, což bude, tak tím asi víc se bude dělat s těhle těch derivací jako názorů, tím víc bude normálních lidí, víc bude pasivních, ale kterých o tom budou vědět. Podle mě ten trend bude naopak stoupat, protože ten problem začíná být kritický, stejně jako s tím feminismem. Tam asi není jak by to dopadlo. Právě se podívej na Fryday for Future a je to obrovská věc a je skvělá svým způsobem.

Řešíš to i v osobním životě udržitelnost a ekologický směr?

Já to řeším hodně, jsem tím člověkem, který trpí tou enviro úzkostí. Fakt cítím se provinile, když si čtu zprávy.

Pak to reflektuješ ve tvorbě?

Zatím moc ne, protože přesně musím se vypořádávat s tímhle problémem aktivismus vs. jak to pocituješ. Zatím to tolik nereflektuju v umění, ale musím se s tím vyrovnávat tím, že dělám zbytečně

ekologické věci, který vůbec nemají žádný dopad. **Řešíte to i ve škole?** My máme velice kritický ateliér ve smyslu, že povrchní aktivismus je tam zakázaný, to je něco co je fakt tabu. Jestli to nemyslíš vážně, tak to prostě nedělej. A řeknu třeba i velice kritický názor vůči AVU, že tyhle ty téma se tam řeší pořád, ale naprosto strašně, úplně scestě, to mi nepřijde jako lepší způsob, tam se to řeší, ale špatně podle mě. U nás se to řeší méně, ale zato nějakým rozumným způsobem a ostatní ateliéry to řeší hodně, třeba time base média, performance nebo tak. **A tam je podporují i ty učitele?** Jo, tam je hodně podporují, zdá se mi to. A tam je vlastně i ateliér přírodních materiálů, kde je to zakódovaný téma.

Ale fakt to záleží škola od školy a ateliér od ateliéru. Určitě nás nepobízejí k tomu, abychom si dávali ty aktivistický téma a abychom šetřili s materiálem.

Jak se řeší odpady na vašem ateliéru nebo i ve škole celkově?

My ten odpad moc nemáme, nebo něco se dá znovu v případě nouze použít a ty recyklované papíry nejsou moc použitelný. Tak

Takže tam nejsou ekologické alternativy? Pro ten můj obor moc ne, no. Jsou ty alternativy, ale jak je to recyklované, tak to táhne do nějaký barvy, která je nežádoucí pro tebe. Nese to s sebou kvality, který nepotřebuješ. Já jsem je třeba chtěla, ale někdo je nechtěl. A ty velké tisky, který jsem dělala, tak byly ruční zvětšeniny, který se dělaly velice neekologickou, nebo analogovou cestou v chemii, což by se dalo vytknout, ale to jsou věci, který nejsou podstatný, když ta myšlenka přidává víc, než to, že se to vyvolá nebo vytiskne na recyklovaný papír.

Takže to nesouvisí s ekologií, ale s tím dílem samotným? Myslíš, že se to řeší více v osobním životě než se to potom reflektuje ve tvorbě?

Jak říkám já jsem strašně kritická, protože mi vadí, když se to nebere důsledně a hodně lidí to řeší. Teď jsme měli docela žhavou ateliérovou diskusi o feminizmu, oni to hodně řeší v tom reálném životě, ale řeší to tou trendovostí. Sice jsou do bezobalového obchodu, napíší o tom klidně knihu, ale pak si koupí něco v IKEI. Asi to řeší, ale furt v tom trendovém, takže nejsou důsledný ani v tom osobním životě ani v tom umění.

Dělají to aby získali pozornost?

Jenomže to je prostě moderní téma, který je potřeba řešit, ale viděla jsem prostě spoustu skvělých práci, třeba Martin Marek.

Takže jsi nepotkala moc lidí, které to dělají kvalitně aby to mělo nějakou veřejnou odezvu? Mám pocit, že i to špatný by mělo nějak působit ne?

To by bylo dobrý

Ovlivnilo tě nějaké dobře udělaný environmentální umění?

určitě jo, hodně mě ovlivňují, třeba Magdalena Jetelová, která dělala proudy světla na Antarktidě, jsou s toho videa.

A to je češka.

Slyšela jsem, že na české scéně je problém, že to je moc ponořený do ty bubliny a umělci se...

Ty práce ty ... jsou určitě starý a znám to z reprodukce. Určitě jediný aktivistický umění nebo toto ekologický, který jsem viděla, že by nějakým způsobem možná ovlivňovalo je ta galerie ARTWALL, to je veřejný umění. Přesně v tý otázce toho ovlivnění je to hrozně těžký no, asi něco na tom je, že dělá se to v kolektivech, dělají se nějaký výzvy, spolky. Pravda, že v těch galeriích je to už post populární téma pro

umění možná, pro kurátory, že to už všechny sere.. že to všechny otravuje, a nechtějí dělat takový výstavy. Myslím, že v DOXu teď byla nějaká environmentální výstava, v Ústí jsou pořád enviro výstavy. Možná o tom mám taky zkreslený pohled jak to furt řeším. Takže v otázce toho ovlivňování to není tak dobrý, já bych se musela zamyslet.

Myslíš že většina umělců tvoří jen pro sebe nebo čeká na nějakou odezvu a reakce?

Já bych chtěla, to byl pokus s tím environmentem, cíleně někomu něco říct a ne jenom sam být schopný se vyjádřit sobě, je to pro mě důležitý a bude to důležitý víc. Protože máš pocit, že tě někdo poslouchá.

Jak tvoje okolí vnímá tohle téma?

tam jsem o to, že každý člověk se pohybuje v ty bublině. Já se pochybuju v ty bublině lidí, který tu ekologii řeší taky hodně, takže já nemám jak ji ovlivňovat moc. Rodina tak ty to vůbec neřeší, to jsou starší lidé, ale přátele tak to všichni jo.

A co ve škole?

To asi ne, to je jiný okolí, tam jsou hádky o šunku pořád, a tam je to horší s tím. Ale tam to chápeš že nechceš intervenovat do jejich názorů, takže je ovlivňovat ani nechceš.

Setkala jseš s někým, kdo to téma vůbec nereflektuje a neřeší?

jakoby popíral změnu klimatu? Třeba. buď jsem to neslyšela takhle explicitně a nebo ne. já nevím, ty umělci jsou lidi který většinou přemýšlejí, takže tam není moc jak popírat. Tak náš vedoucí pan Jasanský, ten to velice rád neřeší, ten o tom nechce slyšet, podle mě jenom proto že je velice citlivý a hlavně moc dobře ví jak to lidi řeší špatně, nehezky.

Tvuj zájem o ekologii začal růst s tímto trendem nebo jsi vždycky byla taková?

Já jsem vždycky byla taková, jsem v 15 běhala po klinice, po tom archistickém centru.

Řešíš i odpady? možná se ti nějak změnil ten pohled v průběhu studia?

V osobním životě to řeším maximálně jak to jde, ale v tý práci je to horší, protože tam to obětuješ za tu myšlenku ty práce a ve výsledku to může mít nějaký pozitivní vliv na lidi, který jde dál.

A znáš lidi kteří dělají práce z odpadů?

To využívání odpadů to je taky movement to je field(?), používal se už, já nevím 50 léta určitě a jde to i do současnosti. Viděla jsem to i na klauzurách, u těch produktových designu, nebo přírodní materiály, ty s tím pracují hodně, ten odpad jejich hlavní materiál.

Ty přírodní materiály by pro tebe byly nejlepší na interview, protože s tím pracují ze své podstaty.
Z jakých důvodů ten odpad používají?

Používají odpad protože jsou si toho vědomí a protože pracují s různými materiály a odpadů je prostě hodně, je to aktuální téma, je to potřeba řešit, je to všude, je to esteticky, oni s tím pracují dobře.

...[00:33:11]

Jseš vlastně nucený ročně předkládat dvě práci a jseš nucený v tom běhat a nějakým způsobem tvořit, pro mě to je frustrující, vidím tolik těch prací, furt se to točí kolem těch témat. prostě říkám už to přestaňte dělat. ty myšlenky jsou tak stereotypní. Je tak málo dobrých intervencí do prostoru, přesně toho veřejného umění, který je aktivistický.

Třeba ten Vladimír Turne takový aktivistický umělec, který vystudoval CAS, a on se hodně zaměřuje na to aktivistický umění a prostě občas tam jde o to, že to aktivistický umění je špatný tím, že se přesně snaží být vlivný a snaží se být srozumitelný, a tím že je srozumitelný ubírá váhu umělecký

hodnotě, tomu estetickému požitku, který to má přenášet, a přesně jak to říkal ten našťvaný sochař v tu chvíli to přestává být uměním. Ani nevím jestli to splňuje tu vlivnost, ani to nesplňuje ten estetický zážitek.

Mě teď napadá, když je to nějaký vlivný umění, tak to je naprostý kýč. Třeba nějaké citově založený videa, s takovým apelem, že umírá opička v amazonii, je to nějak umělecký zpracovaný, je to vlivný, ale není to umění. Protože to udělal nějaký umělec, protože teď umělcem je každý, tak jakoby umění to je.

Um+Věda

Umění je konstrukt, co dělá nějakou modelovou situaci, kterou člověk mohl se s ty zkrsleny skutečnosti dostat do toho prostoru, který mu otevře oči ty normální skutečnosti. A jeho podstata by mohla být přesně vzdělávat, nebo tadyto vytržení, který ti povede k tomu, že si něco uvědomíš, ale jestli je povinnost s toho umění mít takovou vzdělávací hodnotu... ta ekologie je exaktní věc a věřím, že se to dá předávat i bez toho, aby to bylo kýčovitý a aby to lidi pochopili. Já tak nepracuju, protože to je po mě jednoduchý. Od toho jsou lidi, kterým nevaří, že vytvářejí neco co je manipulativní. Pro mě by to mělo být takový, že by ten člověk stál před tím a zamyslel se nad tím, spojil si to a pak měl takovou tu potřebu si to dohledat. Umění má ponoukat k nějaký kontemplaci, podle mě tohle to aktivistický umění má ponoukat k tomu, aby člověk chtěl si něco dozvědět, aby si to chtěl dohledat, aby ho to trklo a ne aby to dostal na talíři, i když to ubírá na ty sdílitelnosti i na těch datech. Podle mě ta vzdělávací ta explicitní věc na tom umění nemá přesahovat tu idejovou, to je to co mi na tom aktivistickém umění vadí.

Proč lidi nemůžou číst tu masage v tom velkém obraze. Když si představím tu Magdalenu Jetelovou, to chápu, že se na to někdo podívá a řekne si to je pěkný a nepochopil ten problém, který tam je, protože na to není čas, lidi chtějí zážitek, lidi nechtějí přemýšlet, já nevím... to je problém současného stavu společnosti a nechci aby se umění adaptovalo současným masem. Pak ty špatný práce spříznějí ty myšlenky. Možná to není dobrý protože to není pravdivý od toho uměle? To jo, s tím se nedá nesouhlasit, určitě to je citit s ty práce, když to není pravdivý a tím pádem není dostatečně dobrý, ale já na to radši nemyslím, myslím na ty dobrý práce.

Když máš sužující pocit, něco vyrobíš a pak to neřešíš a jestli je to pro tebe uleva, jestli to řeší nějakou myšlenku, která je relevantní, tak ať, jestli ti to pomůže a kéž by mi to pomohlo snížit tu frustraci a podle mě to nesnižuje na ty hodnotě.

Asi Pro mě to tak je, že to umění musí dospět do bodu, že to je nutný, že všechny metafory a dobrý skrytý subverzivní věci v umění musí pryč proto, aby se líbivým způsobem sdílelo těm masam, že tady je problém, ale degraduje to umění samotné, ale je to asi nutný, protože ta situace je kritická.

ROZHOVOR 9

Pokud je to jasný tak bych přešla k otázkám a zeptám se jaké materiály používáš ve své tvorbě? A nemusí to směřovat jako k tomu tématu spíše obecně

Když jsem dělala nějaké svoje projekty tak tam používám spíš přírodní materiály, já se vyhýbám nějakým kompozitním materiálům, protože ... mi to přijde nejvíc ekologický. Přírodní materiály jde nejrychleji recyklovat v momentě ... toho produktu. Snáním se aby ty produkty, aby tam bylo co nejméně materiálů, aby pak se dalo rozebrat. Jde o tu formu materiálu jaký používáš, než jaký je ve výsledku.

Důvody

Určitě finanční, jedna věc že na školách děláme co chceme, ale v ty praxe bude mín, že to je na tom badžetu, co ten klient dá, pak ještě nějaká ... těch materiálů.

Nějakým recykl zám?

Recyklační jak se to řekne, recyklovatelný - ano, ale nepoužíváme už recyklovaný materiál, mi přijde, že to není ta hlavní cesta. Třeba ve skle tam je to logický, tak se to dá roztavit dokola, pokud nejedná o technický sklo.

[00:03:30] Když už se ten materiál zrecykluje a je to třeba nějaký materiál, který obsahuje nějaký částičky, sice je to fajn, udělala jsem to s recykl materiálu, ale pak už by to nešlo recyklovat, takže to je taková slepá ulička.

Ten zbytkový materiál se teď hodně objevuje, jak jsem říkala o roztaveném skle, tak hodně firem vytahují takový typy designu, který jsou založený na tom, že jsou ze zbytkového materiálu, třeba firma ____, která dělá mobiliáře udělala takovou sedačku do veřejného prostoru, která obsahuje odřezky z jiného typu a je vidět, že ten design ty lavičky je přizpůsobený tomu materiálu, těm odřezkům a nevím jestli je to ta správná cesta, omezit ten design a povolit tomu materiálu, který je dostupný.

Tak třeba firma TON taky má odřezky a právě udělal takový hvězdičky překřížený a je to jako věšák, asi je to dobrý, když to dělá nějaká větší firma, ale nemyslím si, že to je úplně správná cesta. Proč? No, na ukor toho, že ten design není použitelný. Oni to pak hodili do světa, máme tady recyklovaný, znovupoužitelný věšáky, ale vlastně tam pověsíš dva kabáty a nic víc. Pak lidi to od něj kupují, protože to je nejlevnější výrobek, a chtěli by mít něco od TON, ale pak to nevyužijou.

ZA JEM O RECYKL VÍC nebo ne?

Nevím jestli víc než dříve, ale určitě intenzivněji. U nás ve škole hodně tlačí taková idea selského rozumu. Někdo se o tu věc bude chtít pečovat, protože je hezká a bude dat nějakým způsobem opravit, tak to je mnohem víc, než že to uděláš z nějakého recyklovaného plastu, to je právě taková ta ekologická cesta podle mě.

Já si myslím, že je dvě cesty toho designu. Je to cesta slávy a pak je cesta objevování experimentování. A s cesty objevování, na kterou nastoupíš nějakým způsobem, tak je strašně lehký spadnout na tu cestu slávy, kdy tě to už vlastně nezajímá. A třeba spolužák udělal velký tendr s tím, že obnovil tradici rýžového lepidla s tím, že když se dělá židle ze dřeva ona je lepená průmyslovým lepidlami, pak reálně nemůže být zrecyklována, takže hodíš ji prostě do nějaký recyklačky, protože musíš ořezat ty spoje, kde je to toxický lepidlo. A on to právě lepil tou rýží a strávil nad tím asi tři roky tím, že prostě chodil na fakultu ŽP a všude to počítal s chemikami, aby to bylo pořád přírodní a dostal se 90procentní stabilitu na pevnost normálního lepidla. Takže furt není to perfektní, ale jako bakalářku měl tu židli a pak měl diplomku, že tím lepil překlišku, že to lepidlo bylo mezi těmi platnami a ten design toho křesla byl založený a hodně omezený na tom, že se snažil využít co nejvíc s toho stromu. Vypočítal, že s toho jednoho stromu průměrného vznikne přesně tolik židli.

Pak mám ještě jednoho spolužáka, který je keramik. A to je právě ta logická cesta selského rozumu podle mě. Místo toho aby vyráběl recyklovaný konvičky, tak vymyslel se svým vedoucím ateliéru, navrhl čajový set pro porcelánku a ono se nezdá jako logický, ale to je to správný uvažování. Porcelánový manufaktury nejsou zvyklý dělat nějaký novodobý design, už jsou v nějakých zažitých kolejkách toho starýho designu, který už vlastně člověk už tolik neocení. Právě díky nim tadyta karlovarská porcelánka

najela na ten moderní design a to je jedna s těch cest ekologii, která se tak jako nevidí. Produkují v česku moderní porcelán dá se říct takový IKEA, o který se chceš pečovat.

A právě ten spolužák, který dělal to křeslo s rýžového lepidla, tak vlastně to druhý potom bylo takový trochu nefunkční, potom je tam taková cesta kdy je to pohodlný a kdy je ta potřeba využít ten celý materiál s toho stromu.

REAKCE

Učitele jsou za to rádi, jsou to současní tvůrci, kteří jsou fakt dobří, v Ústí máme hodně dobrý profesory, že jsou rádi, že se tam někdo takový objeví. A studenti taky, pak to má takový dobrý efekt, že se to pozná, když to ocení.

S pohledu těch tvých spolužáku je to ta cesta slávy nebo vlastní zájem o ty udržitelný výrobky?

Myslím si, že příkladu ty porcelánky to ani nebyl takový záměr. Já jsem to zmínila, protože si myslím, že to je právě správná cesta výroby, protože víš, že ti to vyrobily babičky v karlových varech a víš, že do toho daly srdíčko a ještě to dělaly rukama, dostaly za to pořádně zapláceno a pak je to porcelánová konvička, kterou máš hrozně dlouho. TO je právě ten způsob ekologie, který není moc populární, ale podle mě je to fakt ekologický.

A co se týče toho Filipa s tou židli, on se o to hodně zajímal, všechny ostatní projekty má takhle zaměřený, aspon sociálně a určitě to nedělal kvůli zisku a to dělají spíš firmy. A obecně třeba v případě toho TONU, tak ten designer co vymyslel, tak ten zisk úplně nevidí, vidí nějakým způsobem tu slávu samozřejmě, tak možná to je ten důvod, ale ten ziskový zájem vidí ta firma, vidí, že má ty odřezky toho dřeva, tak se snaží zužitkovat aby to nevyhodila.

Nebo třeba ty recyklovaný boty od adidas. Nezkoumala jsem ty konkrétní boty a vím, že adidas do toho fušuje už dlouho, před lety měl nějakou Parley kolekce z plastu z oceánu, ale moc jsem to nezkoumala jestli to je pravda nebo je to greenwashing, ale vlastně tady to vidíš, že tady jsou boty, který jsou recyklovatelný, ale zase proč jsou bílý. To je takový první pravidlo používání, že to je recyklovatelný, ale není to udržitelný, když se ti to hnedka poníčí a hnedka chceš nový. Podle mě to je ten závěr jak s tím pracovat, aby to dlouho vydrželo, aby to šlo lépe opravit, takže na tom materiálu by nemělo tolik záležet, to je cesta ty formy.

VLNA ACTIVISM. a UDRžitl.

Já si myslím, že to je všechno důsledek propagace klima krize a to má dost dobrých dopadů. Jedna z věci je emancipace krajinařský architektury, která byla takový podobor architektury, a teď najednou přichází, že není dobrý, když kácíme stromy nebo že máme celobetonový náměstí, že je dobrý s tím pracovat.

Tak krajináři dostali velkou roli tady v tom, tak to je dobře.

A v tom designu, tady jsou strašný mystifikace, že takový star recyklaci se stalo brčko, ale když to vezmeš, tak to je strašně dokonalý produkt na recyklaci, je to celoplastový, není to kompozitní materiál, který se nějak mihal, takže nemusíš to rozpojovat, porcovat, stejně jako kelímky, tak se to v pohodě zpracuje. Když třeba hliníkové plechovky jsou horší, než ty brčka, protože jsou ještě počištěný tím plastem, který jak byt jako ten kelímek, třeba koncový uživatel, ale ta vrstvička brání tomu recyklování to plastu. Teď právě MCDonald všechen plast mění za dřevo, taky nevím jestli úplně v poho, asi všechny

jednorázový věci jsou peklo, ale zároveň místo plastu používají takový kelímky, který je jako papír, ale poplastěný, aby se to neprosáklo hnedka A TO PŘÁVĚ TO PEKLO, KTERÝ nezrecykluješ a oni se tváří, že to je papírový a že to eko, a to je ten trend, který se chytnul ve společnosti.

Třeba ta plastová taška i když je recyklována je lepší než papírová, protože se z ní může znova udělat igelitka, a tu papírovou můžeš recyklovat jen několikrát.

GENERACE

V ty školní asi to nevidím úplně, já si myslím, že ty lidi, který neuspěli nebo jsou starší, tak to je ve výsledku toho, že nezvladli reagovat na tu stále proměnlivou společnost, a právě ty lidi co v tom oboru jsou aktivně, tak tu společnost nějakým způsobem reflektují v tom co navrhnou. Takže když je někdo úspěšný, tak to zvládá. Třeba první pováleční designéři, kteří teď učí na UMPRUMce, vedou tam ten ateliér designu a víš, že jsou staří, ale pak si otevřeš tu stránku s portfoliem a koukáš jak je to furt současný, a to je ono, že ten designer by měl reagovat na ty změny.

Malíři na umprum.

A je hodně znát ten rozdíl mezi volným uměním a designem, který je takový trochu s přesahem i do toho života lidí a společnosti.

Když jsem byla jeden semestr na volném umění u nás na fakultě a tam nám říkali, že to je strašně nevděčný se pouštět do nějakého takového environmentálního tématu, protože říkáš nějaký moudra a pak nic neděláš a pak vzniká nekonečná diskuze.

[00:28:09] o tom diskutuje v rámci volného umění, pak asi vzniká větší poptávka po ekologickým výrobkům a pak jste více méně odkázáni navrhovat eko. No, to rozhodně, na nás jako na generaci je kladen šilový tlak, aby to bylo recyklovatelný atd.

A bavili jsme se na fakultě, že je žena, která je taky taková ráda by ekologická, a že si koupila nějaký ořechy, který dáváš do pračky a je to jako náhrada pracího prášku, ale to že ti to tak dobře nevypere, jako normální prášek, a tak to tam máš a furt mlátí do té pračky, tak snížíš tím životnost ty pračky a pak je výroba a náhrada novou je nákladnější, než koupíš prášek, který kazí vodu a tam je víc i horší věci než tohle. To je právě, že lidi chtějí nějaký ekologický produkty a oni takový nejsou, to je ta propast mezi experty a lajky. A to není jenom na designérů a uživatelovi toho produktu a firmach, to je strašně rozsáhlý pás. Lidi chtějí ty produkty, ale záleží na tom jak edukovaný na tu cestu.

PROSTŘEDÍ UMĚLCŮ JE DOST SILNÉ? že ty máš nějaký vliv na okolí a veř.

To si nemyslím, možná je to tím, že ještě studuju, ale ten vliv tam moc není ani u ostatních. A pokud ten umělec tu bublinu nějakým způsobem neroztrhne, tak se o to nikdo nedozví, protože to jsou věci, který by měli být nějakým způsobem mediálně podporovaný, a aby se to nepoznalo, že to je nějaký eko produkt, jako ta židle, je normální dřevěná hezká židle, aby s toho udržitelného designu nebyl nějaký kult pro nějakou případnou cílovku, ale pak to není udržitelný do výroby. a právě ten David tu židli právě pojal tak, že nechtěl, aby poznali, že to je nějaká ekologická židle.

A další věc, že si kupuješ nějakou věc a neznáš ten příběh. Třeba můj vedoucí je Honza čapek, navrhuje strašně moc pro firmy a říká se, že každý člověk v ČR od něj něco někdy držel v ruce. Navrhoval lahve pro matonku a je s tím seznámen. A on měl rozhovor a tam mu říkají no Honzo, měl byste udělat nějakou skleněnou lahev? a on říkal, že dokud nepoužiješ skleněnou láhev minimálně 6-7 krát, tak se ti to nevyplatí environmentálně. Mnohem jednodušší udělat tu plastovou flašku, která se recykluje, to je

nejvíce logická cesta, hrozně šílený o tom mluvit, byla by debata o dezinformace, pak firmy, který propagují svoje rady by udržitelný výrobky, pak greenwashing, já chápu, že nějaký lidi nemají na to sledovat jak se recykluje plast, to je téma o nějaký edukaci společnosti ohledně toho, o to se snaží ten Vladimír Kočí právě.

Věda

No to je právě ono, lehká nenápadná edukace a to je důležitý.

AKTIVISMUS

Já moc nevidím do ty umělecký bubliny, ale řekla bych, že všechno je umění, já fakt mezi tím nevidím rozdíl, ale myslím si, že to je jedna ze schopností umělců, že umí konfrontovat se společností nějakým způsobem. Chápu, že mít nějaký perfektní dílo v galerii je skvělý, ale tak to má i přesah toho užitku a není to užitek jako takový. Sociální přesah v konfrontaci je fakt důležitý.

Myslíš že je potřeba reflektovat i společenské zájmy?

Umělci tak nevím, ale designéři by rozhodně měli, protože pak v těsné blízkosti ty produkty s těmi lidmi. Já si myslím, jak se říká, že bys měl být dřív něco jiného než budeš architekt, tak měl být dřív něco jiného než budeš umělec, ale nechci se k tomu moc vyjadřovat, protože moc umělci neznám a nevyznám se v tom, to jen můj naivní názor, takže nevím.

ROZHOVOR 10

Jaké materiály používáš ve své tvorbě?

Já jsem zvukový umělec, z toho plyne, že jsem bez materiálu, podstatě můj materiál neexistuje, jsou to data, který samozřejmě musím někde shromažďovat, což je jiná otázka, protože potřebujeme nějaký zařízení, disky, uložště, nebo využívat nějaký cloudy, takže to zase nějaká jiná forma materiálu, kterým běžný uživatel ještě moc nerozumí, kolik ty data vlastně váží, je to jednotka informace, kterou se dá přepočítat na hmotu, ale je to obrovský objem dat, aby to dalo nějaký gram. A to je nebezpečný mít velké množství dat, když pracuju se zvuky, dělám terénní nahrávky a pak je zpracovávám a vytváří to další verze a vzniká kvantum dat, který já někdy skladuju. Přijde mi, že s tím zacházím trošku nezodpovědně, v tom smyslu jak je to nehmotný nemateriální, mě nedochází jak rychle se dá nějaký nosič přeplnit. Zatím kdybych pracoval s reálnou hmotou, byl sochař, byl v ateliéru, tak vím kolik ta místnost pojme materiálu tak s tím nakládám. V tom je to nebezpečný, ale to je asi na každém umělci jak se s tím vypořádá, a samozřejmě, že sochař pak může expandovat do lesa nebo na dvorek a pokračovat tam.

Original[00:06:28]

V poslední době mám potřebu ty věci zhmotňovat a pracovat i s nějakými metafory a nezůstávat u toho čistého zvuku, výsledkem je potom jenom instalovaný reproduktor nebo sluchátka nebo jiný způsob toho poslechu, protože ono to přestává být atraktivní i pro toho diváka, to mohlo stačit dřív, něco si poslechl z reproduktoru a bylo to umění, ale teď je potřeba se posouvat do košetějších kontextů nějakých podob, aby to diváka zaujalo, aby si našel důvod proč to poslechnout, když to vidíš v galerii, musíš tomu věnovat čas a díky tomu jedinečnému zpracování i líp to zapamatuje i líp to uchopí tou myslí.

To zvukový umění není ještě tak rozšířený v galeriích, takže se s tím divák neseťkal tak často, ale to taky může být zkreslený jak se v tom pochybuju víc a spíš vnímám ty zvukový a unikají mi obrazový, snažím se si vytvářet filtry, dostatečně to nereflektuju.

Tématický kritérium

Tak co se týká materiálnosti, když už jsem se rozhodl používat ty materiály, tak jsem se rozhodl pro nějakou recyklaci nebo využívání forem okolo nás, že nechci produkovat nějakou novou hmotu, ale spíše zužitkovat tu starou, a teď zaleží, do určité míry to je nevyhnutelný, ale v tomhle smyslu se necítím víc těm designerem, který musí, jeho posláním je vyprodukovat novou hmotu, takže spíš pracuju s tím co je. Tematicky se mi tam dostává dlouhodobá otázka, se kterou se musím vyrovnávat sam ještě nevím, forma nějakého aktivismu. Umělec by měl být zodpovědný za svojí práce a za tu svobodu, kterou má a jak s tím nakládá. Přijde mi důležitý, že skrz tuhle svobodu může jednoduše aktivovat ostatní. Aspoň to tak vnímám v poslední době, v kontextu těch environmentálních změn, je teďka roli umění poukázat na tyhle věci a vyžadovat nějakou zodpovědnost. Tím pádem být aktivní a propagovat to nebo mít i nějaký program nebo prohlášení, kde se vyjádřím k tomu co je pro mě důležitý a čím se teď budu zabývat a kam budu směřovat tu energii, protože asi jsem už dost dlouho pracoval s tím co mi jen napadlo, nebo jsem dostal novou inspiraci a na základě toho jsem vytvořil nějaký dílo a tyhle jednotlivé díla mezi sebou nějak moc nesouvisejí, přestože se nějaký paralely se tam dají najít asi autorský, ale mluvím asi o tom směřování.

CC tě inspiruje nebo je to je potřeba se o tom promluvit?

Asi oboji. V tyhle faze je to inspirativní, aspoň v té tvorbě. V běžném životě je to druhá otázka, to že mě to nutí nějak jednat nebo bavit se s lidma, který nemají dostatečný čas aby to vnímali a hodně to pozoruju kolem sebe. Jsem si na to vytvořil mentální vazbu vidím to podstatě za čímkoliv a asi si můžu říct, že se vyrovnávám s něčím, čemu se říká environmentální žal, i když v poslední době docházím k tomu, že to je naprosto zbytečný, protože jestli jde o lidstvo, tak to je nějaký jeho uděl, nějaká forma vzníkání a zanikání, co se stane, to se stat má. Planeta bez nás bude fungovat dál, ona se zotaví, to je soud toho antropocentrického. sami sebe ubíráme na tom prostředí, sami sobě škodíme, ale vlastně s toho hlediska člověk planeta je to celkem zanedbatelný. A kdyby měl přijít apokalypsa, tak ať přijde hned, raděj bych ji zažil, než to nechávat na těch potomcích. A je to u ty časovosti, už jsme u toho, ale pojmout to, jsme vychovaný tou současnou kulturou, že se všechno dělá rychle a hned dostaneš to rozřešení, zatímco tohle trvá a fakt se to dá pozorovat. A třeba v Munkovi Výkřiku už je projev environmentálního žalu, že už vlastně v té době to nějak reflektovali, že to spalování uhlí něco dělá s ovzduším, že to popel zabarvuje atmosféru.

Proč je potřeba o tom mluvit a otvírat diskusi o problému?

Protože bychom měli aspekt k něčemu lepšímu, než v čem jsme. Přesto že se neustále vyvíjíme nějak společensky a ne lidsky, tak na druhou stranu hrozně stagnujeme, možná se vyvíjíme v tom celku, v globálním spektru, ale lokálně až možná individuálně stagnujeme.

Umění je dost silné?

Díky aktivismu je možné umění posunout dál, nezavírat ho v těch institucích, v galeriích, kam se většinová populace nedostane, ale právě formou toho aktivismu jde dostat umění ven mezi lidi, spíše skutečně ven, než využívat nějaké sociální sítě, protože tam to rychle zapadne, pokud člověk není dostatečně aktivní. Skutečně když umělec chce být aktivní, tak by měl fungovat venku s tou veřejností. Mě k tomu jednoduše dostalo zadání až loni od signal festivalu, který oslovil náš ateliér v ustí, bychom participovali na tom signal festivalu, který nakonec neproběhl. Já jsem tam připravil zvukový dílu, které bylo hrozně komplexní, tam se projevil aktivismus poprvé u mě. Když to rychle popíšu, tak v celem

prostoru klementina, který nám byl určený k prezentaci, tak já jsem připravil projekt, který sestával z 5-6 reproduktorů, nakonec to měli být megafony, který s tím aktivismem souvisejí a ty megafony by měly být umístěny v tom prostoru a měly by hlásat různé informace, který se týkají ty klimatický změny, a ty informací jsou trojího typu. Jednak mediální titulky, jak je to reflektovaný masmédiá, co se dostává k člověku skrz tyhle prostředky, což jsou často manipulovaný nebo vytvořený titulky sprav, který jsou nadnesený nebo i zkreslují ty informace nebo obsah, třeba vytrhávají z kontextu. nějaký částí. Druhou jsou skutečný příběhy lidí, který jsou tou klimatickou změnou postižený, lidí, který přišli o část své rodiny nebo potomky nebo živobytí, protože je sucho nebo záplavy, nemoci. Takže skutečný svědectví skutečných lidí, který jsou s tím v kontaktu. A třetí složkou jsou vědecký fakta, kde jsou často nějaký čísla, statistiky nebo komplexní informace, který pochopíš až když se o to zajímáš.

Tím uměním se snažíme provokovat člověka nebo diváka posluchače k tomu, aby nepřijímal jenom slepě to co se kolem něj děje, ale aby si skutečně vyhledával ty informace a byl kritický. Jde to trochu proti fake news. Celá forma tyhle instalace, informace v ty instalace je udělana formou takových dialogů a najednou se podkávají různý názory v nějakým vtipným kontrastu, někdy to vytváří úplný nonsens, někdy to zní, že to podporuje to popírání klimatických problému, někdy je to v hádce.

Bylo to téma tohoto festivalu? Jo, bylo to téma, oni měli jediný téma Plan B, bylo vázaný tématicky na to klima, ale zbytek byl na nás.

Vedení festivalu je spíš tvoje generace nebo starší? Plus minus moje.

Trendovost toho tématu je spojena s výběrem téma festivalu?

Určitě jo, já si myslím, že to je prostě ve vzduchu to klima. Můžu asi říct, že za posledních dva roka aniž bych já pro to něco udělal, tak se to mi dostalo do života. Fakt je to všude kolem nás, nějak se to řeší, tak jsem začal sledovat limity jsme my, klimakemp, na kterým jsem nebyl, ale mám to povědomí, že se to děje. Začal jsem se v tom víc orientovat a víc chápu souvislostí, vím co tam stojí za organizace, vím co se tam kolem děje. To myslím že je důležitý, to pro mě znamená být aktuální a sledovat to aktuální dění. Jak jsi říkala ten příklad s tou UMPRUM, že to vedení dostatečně nepodporovalo, že to není v jejich zájmu, tak jasně proč ne, zase mají jiný směřování, ale mi to přijde, že není dostatečně přítomný, anebo jsou natolik nadčasové, avantgardní, že se soustředí jenom na to samotný umění. Přijde mi, že to je povinnost nebo nutnost tyhle doby jednat a fakt se zabývat tím aktuálníma věcmá, tématama. Na jednu stranu je to trend a díky tomu, že to je trendy, je to v tom povědomí, že vlastně proč se nesvézt na ty vlně, na ty energie, která tady kolem toho je a nepodpořit jí, vzájemně si ne pomoct.

zneužívání trendovosti.

Nikdo takový, kdo by to zneužíval mi nenapadá, možná nějak influencery.

Nějakým způsobem je to pozorovatelný ne přímo ve tvorbě v programech, ale třeba jenom v nějakých dílech to nějakým způsobem reflektuje.

Jsou tady témata jako udržitelnost, ekologie, recyklace nebo fungování na ty lokální báze. Nemyslím si, že by k tomu většina inklinovala, pořád tady je nějaká protiváha, že se to reflektuje v rámci nějakých skupin nebo v rámci výstam a expozici, třeba ta výstava v Rudolfinu byla takhle zaměřena, nebo jeden ročník Chalupeckého byli eko friendly a snažili se jet nějak zeleně. Jinak si myslím, že ten umělecký provoz běží docela stejně všude, že se nic moc nemění, to jsou takový ozvěny z různých míst.

ROZHOVOR 11

Jaké materiály používáš ve své tvorbě?

Převážně dělám výtvarnou činnost v rámci malby, reliéfu nebo teď se dotýkam redesignu oděvu. Nejvíc jsem se věnovala malbě a nejvíc jsem tíhla ke starým technikám jako olej nebo tempera, to je pro mě nejpřirozenější médium kterým maluju.

Důvody?

Já maluju klasickou technikou olej na plátně, takže pro mě je to i tím tématem, kterým se věnuju to nejvíc sedí. To je klasický médium, olej je strašně krásně jemnoučký, nenáročný v ty tvorbě samotný je strašně silný. A v tom reliéfu pracuju s klasikou sádra, hlína, teď si chci vyzkoušet papírmash, ale na to jsem asi ještě líná, taky se to dotýká toho téma, který zpracovávám v reliéfech, tak se k tomu ta sádra chodí nejvíc, protože je jemná a všeříkající, proč hlídat jiný médium, když mi to tak zatím stačí.

Zkoušela jsi syntetický látky?

K syntetickým látkám mám určité výhrady, i malovat akrylem mi moc nevyhovuje, protože mám pocit, že v tom oleje je přírodní pigment a nějakým způsobem to prostě vezmeš ze země a dáš to dohromady a ono to funguje a já mám potřebu pracovat s nějakýma přírodnějšíma a tradičnějšíma materiálama.

Recyklační záměr?

Tu recyklaci využívám asi ve tvorbě oděvu, protože se snažím nekupovat si nové látky, ale využívat nějaký hadry, tak s toho převážně šiju.

Kritéria?

Mám určité téma a myšlenku, jinak by mi to přišlo strašně ploché. V celý ty tvorbě zaštiťující téma, který zpracovávám i v sochařském oboru i v ty malbě, tak to je téma pomíjivosti, spirituality, meditativnosti v těch věcech, téma, který se dotýkají vnitřního světa člověka. Snažím se poměrně vyhnout nějakým politickým nebo ekologickým tématům, vím, že je to taky potřeba zmínit, ale myslím si že dneska je takový zástup lidí, který se tím zabývají, že já si nepřijdu kompetentní v tom, já si zpracovávám svou spiritualitu a to mi stačí. Ale odpor k tomu určitě nemám, když se to udělá dobře a srozumitelně a když přesně se to umění toho člověka týká nějaký klimatický změny, třeba mě i potěší, když pak zjistím, že ty věci byly vyrobeny z nějakých recyklovatelných nebo udržitelných materiálů, který se pak líp rozloží, takže tomu fandím, jenom mě trošku mrzí, že ne vždycky jsou tady ty témata zpracovaný jednoduše, aby to pochopil každý, že se to vždycky dotýká užší skupiny lidí. Když je to nějaký konceptuální umění, který zpracovaný na to téma politiky nebo problému současného světa mi přijde, že se to dotýká nějaký ať už rozšířenější nebo širší skupiny umělců, přesně kde je to zpracovaný jako nějak konceptuálně a obyčejný divák nemá moc šanci to pochopit pokud se o to opravdu nezajímá, co si budem, když pro spoustu lidí, když ti to neuhraje na první pohled, tak tě to moc nezajímá, si myslím, že je to trochu problém v současné době.

Umění vs. Aktivismus

Já si myslím, že je možná i lepší řešit nějakým aktivismem i když ne všechny projekty vyvěřeny nebo se dotýkají nějaký užší skupiny lidí, že v tom umění je to důležitý řešit, jenom je strašně důležitý vybrat si to správný médium pro to, když chceš oslovit širší skupinu a ne jenom, že ti na výstavu přijde pár lidí, který říkají jo dobrý to je fakt pěkný jak si to udělal. Vlastně mi přijde, že spousta lidí dělá

neuplně to samý, ale jak zpracovávají to samý téma, tak to už i ty média jak to můžeš zpracovat tak opakujou, ale záleží, ono v tom umění co se ti neopakuje už.

Vnímáš to aktivistický umění zaměřené na klína změny?

Já jsem taky jenom divák, který potřebuje ty věci pochopit a jestli že ty věci nepochopím, přijdu do galerie, kde jsou vystavený věci, který nejsou zpracovaný nějak ekologicky, pak se bavíme tady o tom tematu, přijde mi to dělání dalšího spotřebního materiálu, vyrábění dalšího bordelu, který vlastně poslouží na tu krátkou chvíli, ale už ti toho moc víc neřeknou.

Myslíš že nějaké umělci to využívají?

Já si myslím, že kdyby k tomu neměli svý vlastní potřebu vyjádření, tak to asi nedělají nebo přišlo by mi to opravdu divný, kdyby někdo dělal protože chce získat imidž nebo publikum, přijde mi pak zbytečný ty věci dělat, to je bez duše. Myslím si, že to obecně není, kdo se zpracovává tadyto témata, tak se je to opravdu dotýká a snaží se to udělat dobře. Pro mě jako pro diváka je potřeba to lépe pochopit.

Vlna aktivismu

Já si myslím, že určitě i v tom umění. Když se třeba kouknu na UMPRUMku, kde se lidi snaží poukázat a ten trend tohoto umění se tady pořád zvedá a že to nezačleňuje poslední roky, ale třeba posledních 20 let. Vím pár desítek lidí, který nějakým způsobem zpracovávají tadyto téma, ale musím říct, že ne se všema úplně souzním, ale zase některým fandím, protože nedělají nějakou produkci dalších věcí, ale snaží se i zrecyklovat i nějaký umělecký prostředky už ze starších dob, to mi přijde dobrý.

Co je důl využít starý materiál nebo nový a použít tam to silný téma?

Záleží jak se k tomu postavíš. I vynalez nějakých nových technik pro zpracování tady těch témat nemusí být špatný, ale musíš vědět proč tady ty média zrovna k tomu používáš a u těchto témat je důležitý si to umět obhájit, proč to chceš tak a proč ty materiály používáš.

I když byl v Rudolfinu Unplugged, tak tam se na to taky poukazovalo, ale jaký to mělo výsledek. Mě to přišlo, že se strašně chlubili tím, že řekli jsme tím umělcům, že jejich uhlíková stopa při dovážení uměleckých děl do galerie musí být co nejmenší, ale asi to by mělo být na odpovědnost každého.

Myslím si, že kdyby to bylo v normální době, tak by to určitě oslovilo větší zástup lidí než to bylo ve chvíli kdy galerie byly zavřené a jediný vodítko k tý výstavě bylo zase virtuální bordel na internetu. Kdyby to vystavěli v nějaký veřejném prostoru, tak se k tomu dostane mnohem víc lidí a tím spíš to může mít větší výsledek, než když to zavřeš do galerie, která je pak 2 měsíce nedostupná a můžeš to vidět z fotek nebo videa, vlastně jsem tady ten postup nepochopila.

Festival Signal

Přijde mi to dobrý, to zpracovávat i v rámci festivalu. Myslím si, že ve chvíli když tam máš zastoupení umělců, který opravdu si to téma vezmou k srdci a chtějí se tím zabývat, tak to může mít velice pozitivní výsledek, že to najednou vidí celá Praha. Vlastně že se to stane opravdu otevřený, dostane se to do širokého povědomí, že to najednou už není v uzavřeném prostoru, ale se na to může jít podívat úplně každý bez výjimky, protože to je festival, který je propagovaný všude. Ale zase záleží jak si to každý vezme k sobě i jak každý má chuť a svojí zodpovědnost to nějakým způsobem zpracovat. **Záleží na těch informacích, který tam chtějí sdílet.**

Já jsem si teď vzpoměla na tu výstavu ve Veletržáku, ten nafouklý černý člun s uprchlíkama, tak jsem si to taky říkala, jo prostě se to dotýká tisíců životů lidí, který jsou teď opravdu ve velkém trable, tak dobrý, tady je ten problém, ale kde je to řešení. Když spracováváš takový problém, tak bys neměla hledat

přesně jenom ty problémy, ale hledat nějaká pozitivní řešení nebo proč je důležitý se tím zabývat, a tohle je už taky strašně politický umění a záleží jak dokážeš komunikovat s vládou, která by se tím měla zabývat, to je strašně choulostivý tohle téma.

Odpor k tématu ekologii.

Znám lidi, který se tímto tématem nezaobírají, nezpracovávají to, asi to mají stejně jako já, nevím, protože to je strašně opakovaný téma, který ve chvíli kdy máš co říct ze sebe, zpracováváš nějaký svoje téma, tak chápu, že se tím nechceš nějakým způsobem zaobírat. Takže znám spoustu lidí, který se tím nechtějí vůbec zaobírat, a není to tak, že by k tomu měli vyloženě odpor a jsou si toho tématu vědomí, ale to svoje téma považují za důležitější pro ně samotných.

Když jsi umělec a měla by ses zpracovávat vlastní téma a nestavět to na trendu. Ve chvíli když to považuješ tohle za svoje téma, tak je to naprosto v pořádku, ve chvíli když to děláš z nějakého přesvědčení, že bys to měla dělat, protože to dělají ostatní, tak už je to špatně, protože to není pravdivý, není to pravdivá odpověď tebe jako osoby, která má co říct světu skrz výtvarnou tvorbu.

I když si myslím, že všechno nějak souvisí se vším, proto kdyby ses toho chtěla vyhnout, tak stejně se ti to nepovede, protože stejně se to nějakým způsobem bude dotýkat tvojí tvorby a tebe samotný, takže asi vždycky tam bude nějaká odbočka k tady tomu, ale nebude to na první pohled úplně vidět.

Osobní život

Tak třídím, snažím se asi neplytvat moc plastem i když v dnešní době co můžeš dělat když přijdeš do obchodu a všechno máš v plastech, asi to nějak zásadně nehrotím, ale nějakým způsobem se snažím nepřetěžovat zbytečně moc, víc než je potřeba.

Nedávno jsem viděla poměrně drastický dokument o rybolovu a to se mě dotklo tak, že jsem to musela v půlce vypnout, trošku jsem si poplakala a od ty doby nejím ryby ani mořský plody, ted ani moc nejím maso, protože způsobem jakým je dobytek chovaný taky mi nevyhovuje, protože věřím tomu, že kravy mohou cítit stres a že to pro něj není nic příjemného, takže určitě k tomu mám nějaký cit a je mi to prostě líto, když vidím nějaký kravičky zavřený v halách, že mají hlavu zavřenou u zlobu a musí prostě jíst, krmí je nějakýma proteinama, aby měli víc masa, ale že bych šla ty kravy osvobodit to zas ne, to asi nejsem velký aktivista.

Taky záleží, ve chvíli když nebudeš podporovat třeba oděvní průmysl a nepůjdeš si kupovat ty věci. Zaprvý je tu dalších 7mld lidí, který si to nepřestanou kupovat.

Vždycky máš to pro a proti a co je lepší? být jako střídma a pokorná k tomu co ti země dává a dokážeš s tím nějak žít, ve chvíli když dřeš jedno nebo druhý je to vždycky špatně, protože je tady šílená nadprodukce a ta poptávka není tak velká, si myslím, že největší problém je wasting nějakých věcí, třeba masa a nesní se to a vyhodí se to, což je strašná nadprodukce a strašný odpad, což je strašná škoda, že se s tím obecně blbě zachází a ty jako obyčejný člověk s tím úplně nemůžeš asi nic moc dělat, protože jsou tady korporáty, který nehledí na to jak to udržovat a hledí na tu poptávku a na zisk. A i když se obracíjí na to, že to pěstují ekologicky tak vždycky můžeš mít jako prodaný certifikace což je s těmi rybami, že si nějaký firmy koupí certifikaci o tom, že jejich ryby jsou z ekologického rybolovu, přitom oni vůbec nevědí kolik dalších druhů je kvůli tomu vyhubených a zároveň kdybys to všechno zjišťovala tak zemřeš hlady.

recyklace oblečení

je skvělý, že ty firmy dělají nějaký ekologičtější programy, že když se to neprodá, tak ještě máš ještě šanci recyklovat, ale je to ještě strašně malý procento. Jestli že to má být do dalších let udržitelný, tak se musí změnit něco víc, než začneš propagovat, že teď jedeme ekologicky, nemáš ani záruku, že to je pravda.

Když šiju tak jedno z témat je, že si nechci kupovat nové látky, snažím se využít převážně nějaký zbytky látek, ale taky v tom nepřeháním, jsem v tom taková z pohodlnělá, zpracovávám spíš ty témata, než tu techniku, jakými to můžu dělat.

ODPADY

Já se snažím mít ten odpad co nejmenší i v osobním životě, i ve tvorbě. Snažím se zužítkovat všechno co mi to dovolí, když nějaký materiál nepoužiju, tak se ho snažím použít v nějaký jiný věci nebo prostě nedělat věci, který potom nemůžu nějakým způsobem zužítkovat, ale samozřejmě to plátno nedá se nějak přetvořit, když ti to v téma sedí.

Snažím se nemít nějaký velký ztráty na materiálu, snažím se přemýšlet co opravdu chci použít a co nechci, z čeho to chci dělat a z čeho ne, na základě toho se rozhoduju jestli to má cenu nebo nemá.